

Llum d'oli

150

ÍNDEX

què hi pots trobar en aquest número?

Les activitats de l'Agrupació Cultural i del GEP, **pàgina 4**

Informació Local: hi trobaràs el noticiari porrerenc, la pluviometria, i altres informacions interessants, **pàgina 9**

Notes històriques: en aquest número, comptam amb la segona part de l'article sobre ciclistes porrerencs, i un article sobre la benedicció del camp i dels fruits, **pàgina 14**

Una secció especial centrada en el 150è número del Llum d'Oli, **pàgina 19**

La crònica de la Jornada a la Seu de l'Associació de Premsa Forana de Mallorca, **pàgina 27**

A Creació trobaràs les gloses i poema habituals, i la segona entrega de «L'Obturador», **pàgina 28**

A Opinió, un article sobre el lloguer turístic, i un altre sobre una experiència personal als camps de refugiats de Grècia, **pàgina 30**

L'habitual secció de Porrera, centrada en la vinya del Priorat, **pàgina 34**

A l'Espai Escolar, el teatre com a recurs pedagògic al Col·legi Verge de Monti-sion, i alguns textos del concurs literari de l'IES Porreres, **pàgina 36**

Finalment, el «Fil Musical» canvia i passa a ser «Vena artística». S'estrena amb una entrevista al dissenyador de la portada del 150è Llum d'Oli, Gori Mora, **pàgina 38**

ESTANC

CA NA JAUME

Tabac - articles de regal - papereria - llibres
i tota classe de revistes i diaris

Carrer Sant Roc, núm. 2 - PORRERES

MANIS

C/Almoina 30, Porreres.
Tel: 971 16 84 56

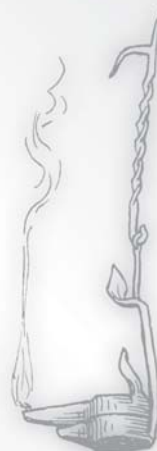
EL LLUM D'OLI TAMBÉ ÉS VOSTRE

T'agradaria veure publicada la teva opinió al Llum d'Oli? Tens alguna queixa, suggeriment o proposta? Vols col·laborar amb nosaltres? Ara pots fer-ho a través de l'adreça **llumdoliporreres@gmail.com**

També ens podràs trobar al local de l'Agrupació (C/ d'en Mago, 6) cada dimarts de 18h a 19h.

I, si t'interessa, pots consultar els números digitalitzats fins el 1996 a l'apartat «Llum d'Oli» del nostre blog (www.agrupacioculturalporreres.blogspot.com) a través de l'enllaç amb la biblioteca digital de la UIB. Si desitges consultar algun número posterior al 1996, només ens ho has de dir o venir al local en l'horari anteriorment esmentat.

*Volem ser la veu del poble.
El Llum d'Oli és cosa de tots!*

150 NÚMEROS DE LLUM D'OLI

Juny del 2017 - Núm. 150

Dipòsit Legal PM 76/1979

Edita:

Agrupació Cultural de Porreres
Carrer d'en Mago, núm. 6
www.agrupacioculturalporreres.blogspot.com
www.facebook.com/acporreres

Coordinació:

Catalina Maria Garí Blanch
Sebastià Lliteres
llumdoli@porreres@gmail.com

Consell de redacció:

Lúcia Salleras Julià
Bartomeu Garí Salleras
Joana Mora Cerdà
Joan Barceló Barceló
Joan Miralles Plantalamor

Col·laboradors/es:

Maria Barceló Crespi
Germanes Barceló-Crespi
Joan Ballester Melià
Joan Barceló Fusteret
Bernat Bauçà Garau
Adrià Domènech Simó
Caterina Gornals Miralles
Maties Lladó Cerdà
Francesc Melià Barceló
Joana Mora Cerdà
Francisca Mora Veny
Tòfol Noguera Font
Rafel Oliver Grammatico
Jaume Rosselló Tomàs
Lúcia Salleras Julià
Aina Sansó
Antoni Sorell Mora
Francesc Servera Veny
Simó Tortella Sbert
Assemblea Popular de Porreres
Associació Premsa Forana
Col·legi Verge de Monti-sion
IES Porreres

Fotografies:

Simó Tortella Sbert
Arxiu Agrupació Cultural

Correcció lingüística

Catalina Maria Garí Blanch

Coberta:

Disseny especial pel 150è número
Autor: Gori Mora Pujadas
Tècnica: Oli damunt paper
Din A3

Imprimeix:

Gràfiques LLOPIS, S.A.
Tel. 971 58 04 89
e-mail: disseny@grafiquesllopis.com

*Els articles publicats reflecteixen
únicament l'opinió dels seus autors.*

A finals de l'any 1978, dos socis de l'Agrupació Cultural tengueren la idea de treure una felicitació nadalenca a la qual posaren el nom de Llum d'Oli. La idea continuà en forma de petita revista amb el mateix nom i amb altres persones, algunes de les quals de manera fidel encara hi són avui.

Quan va néixer la revista eren temps de foscor malgrat haver arribat la democràcia, i calia llum com la que, modestament, podien oferir les pàgines del Llum d'Oli. Convé fer memòria i recordar que el franquisme es mantenia ben present en molts aspectes de la vida quotidiana i fins i tot institucional.

Els pocs fulls inicials, amb el temps, esdevingueren més nombrosos i avui hem de parlar d'una revista de caire local ben consolidada i que fa part de la xarxa de premsa forana de Mallorca.

Al número 100, publicat l'octubre de 2004, ja es féu tot un repàs i balanç que ens estalvia ara tornar a parlar sobre els pros i els contres de la revista. Això no obstant, entre els punts a valorar, cal contemplar-ne almanco dos: la contribució a la normalització lingüística i l'aportació a un major i millor coneixement del poble en les seves diferents facetes: política, social, cultural...

La revista actua de portaveu de l'Agrupació Cultural i s'ha convertit en un referent en el poble de Porreres. Val a dir que, a hores d'ara, a la nostra vila només Semilla és una publicació de més antigor.

El moment històric d'avui no és el mateix del moment en què va sorgir la revista. Ara bé, malgrat tots els canvis i evolucions de la societat encara manca un ble ben encès per tal d'assolir i prendre consciència de la nostra identitat de porrerencs i de mallorquins. I, sens dubte, la nostra revista en la seva petita parcel·la d'informació i reflexió hi pot contribuir.

Des de l'Agrupació Cultural es vol agrair a les persones que fan possible que cada tres mesos Llum d'Oli surti puntual al carrer per tal que la gent el pugui llegir i gaudir.

Els motius d'amor per la terra i el país, per la seva llengua i la seva cultura, han de seguir fent llum any rere any.

Hem arribat a cent cinquanta números i és de desitjar que en surtin molts més.

Que tots ho vegem!

VERDURETES A LA MALLORQUINA

En el marc del petit cicle sobre Cuina i Salut, el dissabte dia 11 de febrer Maria Antònia Llull Estarellas ens parlà sobre què és i el motiu pel qual va sorgir el blog *Verduretes a la mallorquina*, de la influència que té l'alimentació i de la manera de cuinar en la nostra salut, de la importància dels productes locals ecològics i de com es pot dur una dieta vegetariana o flexivegetariana seguint les nostres tradicions.

<http://verduretesalamallorquina.blogspot.com.es/>

VII EIXIDA CULTURAL I PAISATGÍSTICA

El diumenge, 2 d'abril tingué lloc la VII eixida cultural i paisatgística del present curs. Aquesta eixida va discórrer per

un sector de la comarca del Raiguer. Es van visitar dos llogarets del terme de Selva: Moscarí i Binibona. Després, a Campanet, es va prestar especial atenció als escriptors Llorenç Ribet i Campins i Miquel dels Sants Oliver i Tòlra. Hom va

poder conèixer de prop el centre del poble, l'església parroquial (amb comentaris del rector mossèn Joan Parets i Serra), la Casa de la Vila (amb salutació de Teresa Ordines, regidora de Cultura), així com fer una passejada pel llogaret d'Ullaró i gaudir de la quietud que envolta l'església de Sant Miquel (segle XIII), una de les més antigues de Mallorca.

PASSEJADA PELS POASSOS

En el marc dels actes sobre la II República que cada any es duen a terme a Porreres durant el mes d'abril, dissabte dia 8 l'Agrupació Cultural organitzà una passejada per la zona del puig dels Poassos. Maria Barceló parlà de l'entorn paisatgístic i Tomeu Garí explicà el significat i interès d'aquest indret donat que fou el darrer lloc on restaren amagats els germans Climent i Joan Garau Juan «Marió» durant la Guerra Civil. Posteriorment, ambdós foren capturats, torturats i assassinats per motius ideològics, d'odi i d'intolerància.

PARADETA DE LLIBRES A MONTI-SION

Com ja és tradició, enguany els membres de l'Agrupació Cultural de Porreres vam tornar a pujar a la Festa

CONFECCIÓ A MIDA DISSENY INTERIOR DECORACIÓ TÈXTIL	Chitón DECORACIÓN
www.chitondeco.com info@chitondeco.com	
DAGMAR & ERICH FUSS 07260 Porreres/Mallorca Tel. 971-16 82 57 Ctra. Porreres - Campos km 0,4 Fax 971-16 85 28	

BM	Esport - Sabates Ballester Melià
C/ L'Almoina, 19 07260 PORRERES	Tel. 971 16 82 76 Tel. Part. 971 64 74 21

de Monti-Sion de Porreres per celebrar el pancaritat del Diumenge de l'Àngel. Vam participar muntant una parada de llibres en català que, coincidint amb la festivitat de Sant Jordi (23 d'abril) i el bon temps, va ser tot un èxit.

PRESENTACIÓ DEL LLIBRE MORIREN DUES VEGADES

Dissabte, 22 d'abril al local social de l'Agrupació Cultural es presentà el llibre *Moriren dues vegades* d'Antoni Tugores. L'autor recupera la dramàtica mort de Daria i Mercè Buxadé, infermeres catalanes assassinades a Mallorca l'any 1936. L'investigador manacorí, després d'anys de feina, treu a la llum la història en forma de llibre de les cinc infermeres que no reberen l'ordre de reembarcament del capità Bayo i que foren afusellades aquell mateix estiu a Manacor, després de ser torturades i vexades. Sempre és un plaer tenir a Antoni Tugores de convidat i poder escoltar les noves descobertes i les investigacions històriques que ha realitzat.

SEGONA PART DE L'EIXIDA PELS POUS PÚBLICS

El dissabte dia 29 d'abril es va tornar organitzar un recorregut pels pous públics del terme de Porreres. En aquesta ocasió la ruta va començar per Banyeres i va continuar pel

pou dels Riquers (a les fotos), son Cudem, el Pou Juà (paraula provinent de català antic «jus», que a la vegada prové del llatí *iusum*, «avall» o «que està situat més baix que alguna altra cosa»), el de son Cota i, finalment, el de son Pau. Es va posar atenció sobre la situació, l'estat de conservació, l'entorn, la tipologia, etc. Un itinerari per remarcar, una vegada més, l'interès d'aquest patrimoni d'arquitectura popular.

TALLER DE LECTURA POÈTICA impartit per Agnès Vanrell Sureda.

Dissabte, 6 de maig Agnès Vanrell Sureda va impartir una taller de lectura poètica al local de l'Agrupació Cultural. A partir d'un poema que cadascuna de les participants havia triat prèviament, n'Agnès els va explicar totes aquelles coses que havien de tenir en compte a l'hora de recitar-lo

CA'N GUILLEM

ENTREPANSTAPESPIZZES

AV. BISBE CAMPINS, 1 PORRERES
971 647 495

Estanc Can Poo

Segells de goma. Tota casta d'impresos d'impremta.

Havans gravats per a festes.

Llibres de text. Revistes. Articles de papereria.

Juguets. Perfumeria. Articles de regal

Avinguda Bisbe Campins, 12 • Porreres.

Tel. 971 16 66 36 - Fax: 971 64 70 24

en públic. Les assistents van poder descobrir que tot comunica, des de la veu a la postura del cos, des dels moments de lectura als petits silencis. És necessària una bona preparació per poder-ho controlar tot a l'hora, així que la mestra els va emplaçar a practicar a casa per poder fer, més endavant, una segona part del taller.

VIII EIXIDA CULTURAL I PAISATGÍSTICA

El diumenge dia 7 de maig l'eixida cultural i paisatgística va permetre conèixer de prop alguns indrets del poble i del terme d'Artà.

Així, es van poder observar els talaiots de sa Canova, visitar el convent franciscà de sant Antoni de Pàdua (església i claustre), l'ermita de Betlem, l'almudaina i el santuari de Sant Salvador, així com l'entorn de l'església parroquial de la Transfiguració. Cal remarcar la gaubança de poder admirar els bells paisatges de les muntanyes artanenques.

PRESENTACIÓ DEL LLIBRE GEORGE HARRISON. THE INNER LIGHT. UNA VIDA ESPIRITUAL

La llum interior que ens il·lumina perquè puguem viure una vida espiritual interior intensa. Aquest és el missatge que Joan Mascaró Fornés, professor de llengües orientals a Anglaterra, va transmetre al *beatle* George Harrison que, a diferència dels altres companys, es va prendre seriosament les trobades epistolars que varen tenir i intercanviar.

Recercant i investigant en profunditat per a posar en valor aquest personatge mallorquí il·lustre gairebé desconegut –tot i ser doctor honoris causa per la UIB–, el musicòleg Francesc Vicens Vidal ha escrit un llibre molt interessant que relaciona Mascaró i els seus conceptes espirituals amb la música dels Beatles i de Harrison, en particular durant la seva època orientalista.

GEORGE HARRISON The inner light, una vida espiritual editat per Milenio, va ser presentat per Aina Sansó el passat

12 de maig. L'acte va tenir lloc a sa Fonda Cafè i va concloure amb un concert de música de Harrison a càrrec de Toni Vives i Xavier Escutia. El públic, molt nombrós, va poder gaudir del concert mentre tastava l'entrepà de calamars que en Gaspar i en Xim han posat de moda els divendres vespre.

Un acte –que ja no és el primer, ni serà el darrer– ben entretingut i un llibre d'investigació d'una alçada intel·lectual destacable.

CONCERT DE JAUME ROSSELLÓ SALLERAS

Dissabte, 21 de maig a la capella del Roser de l'Església Parroquial i dins els actes de celebració del 10è aniversari d'ArtisONS, Jaume Rosselló Salleras va fer un concert de guitarra clàssica, interpretant obres de Britten, Regondi, Bach i Ponce.

ELS INICIS DE LA REFORMA PROTESTANT

El divendres dia 26 de maig, a l'Agrupació Cultural, es féu memòria que enguany es compleix el 500 aniversari de l'i-

nici de la Reforma protestant. Es projectà la pel·lícula *Lute-ro* (2003), protagonitzada per Joseph Fiennes. A continuació, hi ha hagut un interessant col·loqui i debat sobre el tema, preparat per Maria Antònia Nicolau Rosselló i Maria Barceló Crespi.

IX EIXIDA CULTURAL I PAISATGÍSTICA

Per concloure les eixides del present curs, el dissabte dia 3 de juny es va anar a Sóller.

Hom pogué visitar el Jardí Botànic i el Museu de Ciències Naturals.

Després, la visita continuà per carrers del poble i la plaça de la Constitució, església parroquial de Sant Bartomeu i el Museu Modernista de can Prunera.

En haver dinat, el tramvia acostà els visitants fins al port. Tot i fer una bona calor, la gent va pujar fins a l'església de Santa Catalina d'Alexandria, des del mirador de la qual es divisa una bona panoràmica del port de Sóller.

Encara que tenguem constància de la tasca de neteja dels pous públics –potser estimulada per la realització de l'excursió que hi férem– volem remarcar que aquesta feina s'ha de fer amb la necessària profunditat: comparant la primera imatge amb la que il·lustra la crònica de l'activitat, podem apreciar com les piques del pou dels Riquers han quedat totalment amagades per la brutor i les males herbes. Convé parar-hi esment i netejar l'indret perquè el patrimoni etnogràfic del nostre poble no quedi sepultat

Pou dels Riquers, gener del 2003. Cedida per Maria Barceló i Crespi.

per la ignorància. Podem afegir que el pou de Banyeres, malgrat ser públic, ha quedat amagat per culpa de la poca consciència dels propietaris de les terres que l'envolten, ja que amb la tanca que s'hi ha col·locat és impossible accedir-hi per veure'l. A això hi ajuda la brutor que podem trobar en el seu voltant. Com s'aprecia a la segona foto, el pou Juà també necessita mà de metge perquè que es troba esboldregat en bona part de la seva estructura.

Pou Juà, el passat mes d'abril.

PORRERES - tlf. 971 64 73 16

ACTIVITATS GEPERUDES

ESTANY D'EN MAS, CALA MAGRANER. 27-05-2017

Aquesta passejada la férem per la costa de Manacor: sortírem de l'Estany den Mas i, vorejant la costa, arribàrem a la

cova de les Pedreres. Des d'allà, continuàrem el nostre camí i ens aturàrem a les coves de na Dent i del Moro, on vàrem aprofitar per agafar forces.

Repenguérem el camí cap a cala Falcó i passàrem per damunt la cova dels Coloms (per entrar-hi, s'havia d'escalar o anar-hi per mar: nedant o amb barca). Seguïrem per la punta d'en Barrufau, pel caló Blanc i fins a cala Varques. Després, continuàrem per la punta de Llevant i cala de l'Olla. Feia un bon sol, però també un poc de vent fresc de la mar.

Una vegada realitzat tot el recorregut suara esmentat, seguïrem cap a cala Engana Pastor, cala Sequer i el caló del Serral i, des d'aquí -per dins *es brut*-, anàrem a cercar el secret de la Figuera, que és bastant mal de trobar. Tot seguit, ens dirigírem cap a la punta del Moro, on s'hi troben les runes d'un quarter de carrabiners (a uns 500 metres s'hi troba el secret). I d'aquí cap a cala Magraner, on dinàrem i els més decidits es pogueren banyar. Finalment, anàrem a cercar els cotxes i a fer l'obligada cerveseta.

CALA SES ORTIGUES, COVA DE NA BENETA, S'ALGARET I SA TORRE NOVA. 30-04-2017

Aquest cop ens dirigírem cap a Andratx, però en ésser al quilòmetre 102'5 de la carretera de la Serra -abans del primer túnel (davall del cingle d'en Barrina)- agafàrem el camí que baixa cap a cala ses Ortigues -pel costat del torrent de sa Llova-, on s'hi pot trobar un forn de calç. Arribats a la cala, (on, per cert, l'arena és molt gruixuda),

agafàrem forces i seguïrem la vorera de la mar fins arribar a un escar anomenat s'Alcova des Torrer, que està davant la pedra de sa Galera. Seguint pel roquís, arribàrem fins a la cova de na Beneta, on sols s'hi pot entrar nedant. Seguint sempre la vorera de la mar, ens dirigírem cap a la punta de na Foradada, s'Algar i s'Algueret i, amb una forta pujada, cap a la rota Fonda i el pla del Vicari, passant per Can Rafelot i cap a sa Torre Nova (227 metres). Una vegada allà, ens aturàrem a dinar. Després d'una becadeta, repenguérem la marxa cap a cas Torrer i cap a la carretera vella d'Estellencs -on havíem deixat els cotxes- i d'allà, cap a la vila s'ha dit!

ES CASTELLOT, PUIG DE SES COVASSES I PUIG FERRER

Agafàrem el camí que surt del costat de la benzinera del coll de sa Batalla i anàrem cap el pas den Bartomeu. Des d'aquí, seguïrem fins el coll de sa Rota i, per dins *es brut*, cap el Castellot (694 metres). Després, davallàrem fins al Portell des Vent i partírem per cercar la font de sa Rota i un pou de neu. Una vegada vists, tornàrem al pas d'en Bartomeu, però aquesta vegada vam girar a la dreta en direcció al puig de ses Covasses (753 metres) per seguir fins el puig Ferrer (771 metres). Una vegada allà, baixàrem cap al coll Pelat i seguirem cap a l'Ermita de son Amer, per encaminar-nos, finalment, cap al coll de la Batalla.

DOS JOVES PORRERENCs, PREMIATS

El passat dia 1 de juny, a l'Auditori del Conservatori de Música i en presència del president del Parlament Baltasar Picornell, i altres membres de la Mesa, es lliuraren els premis del concurs de dibuix (Un Parlament per a tots i totes) i de redacció (Valors i Parlament) amb 2.000 i 1.300 participants, respectivament. El concurs ha estat enfocat durant tot el curs als alumnes de 6è de Primària. El president es va mostrar molt satisfet de la participació i va fer notar als nins la importància dels valors, les normes i les lleis dins el joc democràtic, tan necessari a dia d'avui.

Na Jia Sampol Ballester, porrerenca de 12 anys i alumna del Col·legi Verge de Montis-sion, ha estat guanyadora del **premi especial Illes Balears** a la redacció més original, basada en el **respecte** com a valor parlamentari.

Un camí semblant va seguir en Gabriel Rosselló Salleras, alumne de l'IES Mossèn Alcover, que va rebre dia 18 de maig el premi a nivell de les Illes Balears del concurs literari

«Ficcions», que comptava amb 2.903 alumnes de 341 centres de tots els Països Catalans (de les Illes, 340 alumnes de 186 centres). La Directora General de Política Lingüística, Marta Fluxà, entregà el premi a en Gabriel, qui dia 25 de maig va rebre també el segon premi del dit concurs a nivell de Països Catalans al conegut edifici de La Pedrera, a Barcelona.

Des del *Llum d'Oli* donam l'enhorabona a aquests dos joves, a les seves famílies i a les seves escoles i desitjam que continuïn per aquest camí de valorar la cultura i l'esforç, per tal que els joves de Porreres siguin el dia de demà ciutadans de valors democràtics, i també amb consideració i talent per a l'escriptura i la literatura. Enhorabona, Jia i Gabriel, que no sigui el darrer reconeixement!

PLUVIOMETRIA

Germanes Barceló-Crespí

MARÇ

Dia

3	2,9 litres/m ²
4	1,2 litres/m ²
23	7,8 litres/m ²
24	31,7 litres/m ²
Total	43,6 litres/m²

ABRIL

Dia

5	0,5 litres/m ²
15	0,3 litres/m ²
27	4,5 litres/m ²
Total	5,3 litres/m²

MAIG

Dia

30	2,8 litres/m ²
31	1,6 litres/m ²
Total	4,4 litres/m²

JUNY

Dia

4	13,8 litres/m ²
5	30,2 litres/m ²
30	34,7 litres/m ²
Total	78,7 litres/m²

NOTICIARI PORRERENC

Antoni Sorell i Simó Tortella

8 abril. Fer memòria per no oblidar. Porreres visqué de nou una jornada emotiva al Racó de la Memòria. Unes 200 persones es concentraren darrere l'Oratori. Després s'hi realitzà una ofrena floral. Enguany, el parlament central fou a càrrec de l'exbatle de Vilafranca i investigador, Jaume Sansó.

30 abril. La XI Diada d'Agricultura Ecològica, que va estar centrada en les varietats locals de cereals de Mallorca, va comptar amb més de 80 punts de venda i informació. S'hi presentà el documental «Me ecològic de Mallorca», hi hagué concursos i s'hi entregà el «producte ecològic de l'any» al «Johannis Sirope» de garrova produït per Es Garrover de Mallorca. A la Plaça hi actuaren els castellers Al·lots de Llevant i els combos de l'Escola de Música.

14 maig. La 7a Diada Musical començà amb l'actuació de la Banda Jove de l'Escola de Música, seguida pel concert de la Coral de Porreres i la Coral Universitària. El diumenge, fou el torn dels més petits amb l'actuació del Yutipiris; més tard, concert conjunt de las bandes de Música de Felanitx i Porreres, amb homenatge inclòs al director Ferran Vaquer en el seu últim concert com a director de la Filharmònica. La Fira acabà amb un encontre de batucades, un concert de corals de la tercera edat, un concert d'alumnes del Conservatori Professional de Música i Dansa de Mallorca, amb la ballada popular de s'Estol Porrerenc i Música Nostra a Plaça i, finalment, amb el concert «Música i llibertat d'expressió» a càrrec de Vers Endins.

15 maig. Nou Pla de Mobilitat urbana sostenible. La comissió de circulació del consistori va decidir, entre d'altres mesures, habilitar 17 estacionaments per a vehicles al centre del poble. Places d'aparcament limitat a 15 minuts, per facilitar les gestions dels veïns. L'únic requisit és deixar constància de l'hora d'arribada, per evitar extralimitacions.

12 maig. Primera plenària del Consell d'Infants de Porreres. Al·lumn·es de cinquè i sisè de primària de l'Escola Nova i el Col·legi Verge de Monti-sion varen presentar una important quantitat de propostes de millora del poble. Des d'un prisma infantil i juvenil, deixaren pal·leses les mancances que troben al municipi. Entre les propostes que han elegit, hi ha la necessitat de tornar a obrir i dinamitzar el Casal Jove.

24 maig. Canvis al Molí de n'Amengual. L'Ajuntament ha informat que s'ha rescindit el contracte de cessió a la D.O. de vi Pla i Llevant de Mallorca, que s'ha traslladat a Felanitx. Un espai emblemàtic que no queda orfe, atès que ara és la Confraria d'Amics del Vi de Porreres qui l'ocuparà.

27 maig. Octava edició de la Mostra de Teatre Escolar organitzada pel Grup Foganya. S'hi varen interpretar les següents obres: "Sant Jordi 2.0", a càrrec dels alumnes de cinquè de Primària del CEIP Escola Nova; "Instants", dels alumnes de tercer de Primària del Col·legi Verge de Monti-sion; "Beneït el pati", de l'Escola municipal de Teatre; "Eureka 2.0", dels alumnes del Liceu, i "El gran viatge", del CEIP Joan Mas i Verd de Montuïri.

10 juny. Cinc anys de Fira de l'Albercoc. De nou, el fruit més preuat del municipi va demostrar el seu potencial. Canvien els temps, però no els gustos. L'albercoc agrada i el poble va tornar a omplir-se de paradetes de productors locals i visitants forans. Enguany, un dels productes més destacats va ser la cervesa Talaiòtika produïda a base d'albercoc. El concurs de xapar albercocs continuà sent un gran atractiu però enguany s'hi sumà la demostració en directe de cuina, a càrrec de la pastissera local Joana Sorell, o l'exposició d'Orestes Pérez, amb gravacions antigues del sequer.

VI JORNADES D'ESTUDIS LOCALS DE PORRERES. (28 I 29 D'ABRIL DE 2017)

Gaspar Móra Mulet, regidor d'Educació i Cultura

Celebrades el passat mes d'abril, les Jornades d'Estudis Locals de Porreres es van consolidant –gràcies a la seva continuïtat i a la qualitat de les comunicacions– com una fita anual d'obligada referència per tots aquells que ens sentim lligats al patrimoni, a la història, a la cultura de Porreres i, en definitiva, a tot allò que ens identifica com a poble.

A l'aula de gramàtica del Santuari de Montisyon, un espai que recorda a una fàbrica d'idees, un espai d'emocions i sentiments, un espai històric, és un plaer que les jornades hagin guanyat aquest reconeixement dels investigadors que han assegurat la seva continuïtat amb més d'un centenar de comunicacions presentades des de 2005, i assegurada també la publicació per part de l'Ajuntament de Porreres dins la Col·lecció de Patrimoni que, com diu la cita llatina «Verba volant, scripta manent»: «les paraules volen, allò que és escrit roman».

Enguany, a més, hem d'agraciar que la Universitat de les Illes Balears ens ha comunicat el seu interès en col·laborar activament oferint el seu assessorament per mantenir i tenir cura de la qualitat d'aquests tipus d'esdeveniments.

Sense cap dubte, aquesta col·lecció de comunicacions i l'esforç en la investigació que fan tots els que hi participen, enriqueix encara més el patrimoni de tots: uns treballs rigorosos i una font de coneixement que posa a la llum i a l'abast de tots una valuosa informació que ens fa conèixer millor qui som i el nostre entorn.

Aquestes VI jornades s'encetaven amb la lliçó inaugural *La fossa de Porreres, la repressió al descobert* a càrrec de l'his-

toriador porrerenc Bartomeu Garí, una xerrada sobre la repressió i la Guerra Civil a Mallorca i, més concretament, a Porreres i sobre la recent exhumació de la fossa del seu cementeri. Una lliçó inaugural d'una temàtica que forma part de la història i del present del nostre poble i del nostre país, feta per un dels historiadors que més ha aprofundit en la investigació de la repressió a Porreres.

Mostra de la rellevància de l'exhumació de la fossa i del fet històric que suposa és una altra comunicació: *La fossa de Porreres: significació de la seva obertura i evidència de la repressió feixista* de Maria Antònia Fernández Pizà i Mateu Xavier Morlà Moure.

La resta de comunicacions, d'importància cabdal, interessantíssimes cadascuna d'elles i de temàtica diversa: de geografia, d'història, d'economia, de cultura i de la societat porrerenc en general, han estat les següents:

Pedra de «Santanyí» de Porreres. Guillem Mas Gornals i Joan Sorell Juan.

Nivells de metalls pesants a les terres de Porreres. Jaume Vadell Adrover, Maria Adrover Fiol i Margalida Colombàs Borràs.

Porreres i l'arqueologia: estat de la qüestió. Jaume Cardell Perelló i Noèlia Munar.

Porreres a la història de Lluçmajor. Pau Tomàs Ramis.

Les cavalleries armades de Nunyo Sanç a Porreres: dotació, atribucions i règim de tinença (s. XIII-XIV). Plàcid Pérez Pastor.

Documentació i contextualització de dos fragments d'escultura gòtica d'influència sagreriana a Porreres. Gabriel Noguera Vich.

Actitud davant la mort dels porrerencs i porrerencques (segles XV-XVI). Maria Barceló i Crespi.

Mapa i plànols del camí de Lluçmajor a Porreres (1758). Joan Bauzà Llinàs, Andreu Rams Puigròs i Antoni Ginard Bujosa.

Estratègia familiar de Sebastià Rosselló Sitjar, doctor en medicina (segle XVIII). Damià Ferrà-Ponç.

L'obra escultòrica de Miquel Vadell i Pastor. Andreu Gabriel Veny i Miró.

Un contracte d'arrendament de l'apotecaria d'Anna Sitjar Barceló (s. XIX). Francesc Canuto Bauçà.

ILG FUSTERIA
LLITERAS GARI

Portes i Cuines fetes a mida

C/. Major, núm 61 - 07260 PORRERES (Mallorca)

Taller: Ctra. Porreres - Montuiri, Parcela 250

Telef. i Fax 971 16 84 66

El ferrocarril del ramal de Felanitx 1897-1967: l'estació de Porreres. Maria Antònia Nicolau Rosselló.

Estadística escolar curs 1924-25. Les escoles públiques de Porreres. Antoni Aulí Ginard i Joan Pons Julià.

L'Obra del Cançoner Popular de Catalunya a Porreres. Catalina Maria Garí Blanch.

Jaume Rosselló Verger (1928-1993), per a l'art i la cultura de Porreres. Jaume Rosselló Tomàs i Llàlucia Salleras Julià.

La població de Porreres al començament del segle XXI. Joan Melià i Garí.

El model i l'oferta turística porrerenca. Com i qui són els turistes que ens visiten. Joan Miralles Plantamor.

Com podeu veure, tot un recull d'estudis ric, valuós, amb informació inèdita i, en definitiva, un èxit per la història i pel món de la cultura i la societat porrerenca.

Només ens queda recordar i fer agraïment a la Comissió Científica formada per la Dra. Maria Barceló i Crespi, Dr. Joan Melià Garí, Llàlucia Salleras Julià, Dr. Guillem Mas Gornals i Catalina Maria Garí Blanch per la seva constant, compromesa i desinteressada tasca per mantenir la qualitat de les Jornades i també volem agrair a Magdalena Morell l'esforç i la feina feta durant tots els anys que ha format part activa d'aquesta comissió des dels seus inicis.

A més, hem de recordar la important tasca de difusió, de seguiment i d'enregistrament de les ponències per part de Porreres Televisió (les podeu veure totes a www.porreres-tv.com/index.php/videoteca/21-conferencies). També

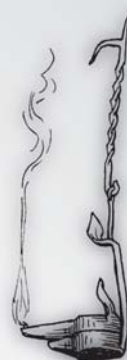

volem manifestar el nostre agraïment al Centre de formació del professorat de Manacor per la seva implicació i per posar en valor aquestes jornades a la comunitat educativa. I, finalment, volem agrair al Santuari de Montisyon la cessió del magnífic espai de l'Aula de Gramàtica.

Ara ens queda encara la tasca d'editar el llibre d'aquestes VI Jornades que presentarem dins l'any 2018. No vull acabar aquestes paraules sense convidar-vos a fullejar els llibres de les anteriors jornades, amb els quals de ben segur, com a porrerencs i porrerenques, vos sentireu completament identificats. Aprofit per convidar-vos també a participar activament i a formar part de les jornades, ja sigui com a públic o com a ponents, i a sentir-vos moguts per l'estímul del coneixement que ens apropa a descobrir la realitat porrerenca.

VOLS SER SOCI DE L'AGRUPACIÓ CULTURAL?

El Llum d'Oli tampoc existiria si no fos per la iniciativa i persistència de l'Agrupació Cultural i els seus socis. I, com totes les entitats sense ànim de lucre, és necessària la contribució econòmica de la gent per poder seguir endavant. Per això, t'animam a fer-te soci: si tens menys de 30 anys, el cost és de 20€ anuals. A partir dels 30 anys, el preu és de 30€ anuals. I no oblidis que els socis també reben el Llum d'Oli a casa seva sense costos addicionals!

SOBRE LA BENEDICCIÓ DELS CAMPS I DELS FRUITS

Maria Barceló Crespi

Festa de la Creu, 2017. Cedida per Simó Tortella

Des de fa temps, a Porreres s'ha celebrat la benedicció dels camps i del terme el dia de la festa de la Invenció de la Creu que l'església catòlica la feia coincidir amb el 3 de maig.

A Porreres, aquesta festa primerament tenia lloc al santuari de Montis-ion. L'any 1766, al matí hi hagué processó de la benedicció dels fruits i es resaren les hores canòniques mentre que a l'horabaixa, a la Vila, una altra processó va discórrer pel carrer d'en Magre portant el *Lignum Crucis*.¹

Amb el temps la festa havia decaïgut i l'accés al santuari no era fàcil. Per tal motiu, el rector i els regidors de Porreres sol·licitaren el seu trasllat a un lloc més còmode com era l'oratori

de la Santa Creu. Val a dir que aquest oratori, singularment a partir de la segona meitat del segle XVIII, anà agafant importància i adquirint prestigi davant la concurrència de devots des de tots els racons de Mallorca. El 28 d'abril de 1803 el bisbe Bernat Nadal autoritzà la mudança i, aquell mateix any, ja s'hi van beneir els fruits.²

Una dada del dia 23 d'abril de 1815 fa menció que en el dia de la festa de la Invenció de la Creu es cantaven les hores canòniques, se celebrava ofici solemne amb sermó i es procedia a beneir els fruits dels camps.³ El costum es mantenia.

Actualment, segueix dita festa però s'ha romput la tradició de celebrar-la

el dia 3 de maig. Ara té lloc el diumenge més proper, segons les convencions.

La festa consisteix en una missa i, a continuació, surt una petita processó cap a l'exterior del temple i a l'explana s'efectua la benedicció dels camps i dels fruits.

El capellà sosté la Vera Creu sota pal·li aguantat per quatre homes, que abans eren pagesos i que solien succeir-se entre membres d'una mateixa família. Orienta successivament el reliquiari cap als quatre punts cardinals, començant pel llevant i continuant pel migjorn, el ponent i la tramuntana. Envers cada punt cardinal llegeix un breu fragment de cada un

dels quatre Evangelis: Mateu cap a l'est, Marc cap al sud, Lluc cap a l'oest i Joan cap al nord. Després de les oracions, i de vegades cànctics, el sacerdot realitza una benedicció amb el salpaser d'aigua beneïda cap a cada un d'ells. Tot seguit tornen entrar i els fidels van a besar la Vera Creu per, a continuació, passar davant el que resta de la creu d'en Nét que presideix el presbiteri.

Ja en les cultures més antigues l'home invocà a les deïtats per implorar la fertilitat dels camps així com salvaguardar el fruit del seu treball de les inclemències del medi. La benedicció dels camps fou una pràctica habitual a la Grècia clàssica i entre els romans. Més tard, el ritu va ser assumit pel cristianisme que li va conferir una altra aparença adaptada a la nova religió. Experimentà canvis en les formes, però no tantes en el fons.

La interpretació cristiana dels cicles de la natura presentà el mes d'abril

com a moment especial per realitzar ofrenes i processons entre els camps i per clavar creus beneïdes en lloc convenient, amb la finalitat de protegir els sembrats i els fruits de les inclemències meteorològiques. El mes de maig demostrava la fecunditat de la natura.⁴

A tall d'exemple, a Mallorca, a la barriada de Camarata al poble de Selva, celebren la Festa de la Creu sempre dia 3 de maig. La creu s'enramella i es fa la benedicció dels fruits. A Santanyí, el primer diumenge de maig, la funció té per escenari el santuari de Consolació.⁶

En el context hispànic és ben vigent a pobles com Used, a la comarca del Campo de Daroca (Saragossa); a Salduero, a la comarca de Pinares (Soria); a Valdespino de Somoza, a la comarca de la Maragatería (León) i a molts altres indrets. Igualment, en comunitats de Sudamèrica. Els exemples són molts. Certament, resulta

interessant comprovar la pervivència d'aquesta festa al llarg dels temps i al nostre poble..

¹ ROSSELLÓ VAQUER, Ramon: *Noticiari de Porreres (segles XVI-XX)*, Porreres, 2005, p. 34.

² FELIU, Juan: *Noticias históricas sobre el santuario de Montesion de Porreras*, Palma, 1894, p. 260-263.

³ ROSSELLÓ VAQUER, Ramon: *Noticiari de Porreres (segles XVI-XX)*, Porreres, 2005, p. 43.

⁴ NARBONA VIZCAÍNO, Rafael: *La ciudad y la fiesta: cultura de la representación en la sociedad medieval*, Madrid, 2017, p. 34.

⁵ Informació facilitada per Arnau Amer Sastre.

⁶ Informació facilitada per Miquela Danús Burguera.

Graduat Social

Av. Bisbe Campins, 3
07260 PORRERES
Tel. 971 16 80 38

PAPERERIA ALMOINA

Llibreria

Fotocòpies

Objectes de regal

C/. Almoína, 10
Tel. 971 16 80 19

i ara, Solarium

Non Estil
PERRUQUERIA I ESTÈTICA

UNISEX

PERRUQUERIA

extensions
tallats de moda
tints
banys de color
tota casta de metxes
moldejats
desarissat
recollits
núvies
comunions
etc...

ESTÈTICA

depilacions
neteja cutis
decoració d'ungles
tint de pestanyes
moldejats de pestanyes
massatges
manicures
pedicures
maquillatges

**obert de dimarts a divendres de
9 a 12 i de 15 a 20 h
dissabte tot el dia**

C/ Passaratx, 114
Tel. 971 166 646 - PORRERES

CICLISME EN BLANC I NEGRE (II)

Francesc Melià Barceló

Francesc Llaneras a l'esprint.

En el número anterior dedicarem esforços a recordar Mateu Coll Bover (à) *Taleca*, reconegut ciclista porrerenc. Trescant sobre el ciclisme i els ciclistes de l'època, hem anat acumulant més informacions que ens permeten parlar de nou d'aquell ciclisme en blanc i negre.

Comencem, altra vegada, redescobrint un corredor: en Bernat Barceló (à) *Porret*. Ciclista coetani de Coll Bover, nascut l'any 1920 i que també va començar a córrer de ben jove. Segons les fonts consultades, el porrerenc es va proclamar campió de Balears de fons en pista en el velòdrom d'Artà, en la categoria de *principiants*. També aconseguí la medalla de bronze en el campionat de Balears de velocitat en pista l'any 1940, en aquest cas en el velòdrom de Tirador (Ciutat).

Les veus del moment s'hi referien com una *jove promesa*, que «havia posat el llistó molt alt» i que tot plegat presagiava una trajectòria esportiva molt destacable. Malauradament, Bernat Barceló va morir tràgicament i prematura el 20 de setembre de 1940, mentre participava en una cursa en el velòdrom de Campos.¹

Recordem que a les acaballes dels anys 1940 es fundà la Peña Ciclista Coll Bover (1948) que donava suport al corredor porrerenc. Però aquesta no fou l'única entitat vinculada a l'esport de les dues rodes, sinó que en descobrim dues més. Per una banda, l'octubre de 1948, es formà el «Club Ciclista Porreras», ubicat al cafè Can Tomeu, a la plaça de la Vila número 2. Comptava, en el moment de la seva creació, amb 34 socis i tenia com a

intenció la promoció i organització d'esdeveniments ciclistes. En fou el president Josep Adrover Mora.² D'altra banda, el novembre naixia una nova penya, anomenada en aquest cas «Peña Bartolomé Martorell de Porreras», en honor al ciclista porrerenc Bartomeu Martorell (à) *Figuera*. Tenia domicili a la plaça de la Vila número 18. El més curiós d'aquesta és que compartia amb la penya Coll Bover objectius i, fins i tot, integrants de la junta, que eren pràcticament els mateixos.³

Les informacions relatives a l'activitat d'aquestes entitats són escasses. Tot apunta que l'única funció era l'organització d'algunes carreres. En aquella època a la nostra vila es solien organitzar habitualment carreres per sant Isidre —la festa de la «Hermandad de

Labradores», per la festa del 18 de juliol o les de les festes populars de Sant Roc. I pel que pareix se n'encarregaven aquelles agrupacions ciclistes i l'Ajuntament els donava suport a través d'ajuts o premis.⁴

Altres corredors del moment foren Bartomeu Martorell, Francesc Llaneres o Llorenç Oliver. Del primer, Bartomeu Martorell (à) *Figuera*, malauradament no en tenim molta informació, excepte que l'any 1948 s'organitzà al poble una penya ciclista amb el seu nom. Segons els registres esportius consultats, així com les informacions orals recollides, en *Figuera* practicava l'esport de la bicicleta però no amb tants èxits esportius com els anteriors.

Pel que fa Francesc Llaneres Llaneres (à) *Pastís*, nascut a Porreres l'any 1930, la seva carrera esportiva discorre en espais i èpoques diferents. En un primer moment, en plena joventut, va competir activament entre els anys 1950 i 1955. Els dos primers anys va prendre part de les carreres que s'anaven organitzant a Mallorca, especialment en carretera, però també alguna vegada en pista. En aquells moments podem destacar la participació en l'edició de la volta a Mallorca de l'any 1952, en què va aconseguir un meritori 3r lloc en la categoria de ciclistes individuals. També podem ressenyar

l'aventura peninsular de la Volta a Castella de l'any 1951, any en què aquesta cursa esdevingué internacional, i en què altres mallorquins hi prenen part (Gual, Capó, Gelabert, Trobat). Els tres darrers anys la seva activitat ciclista la localitzem a Menorca, on s'havia traslladat a viure per motius familiars. L'any 1955 deixà la competició però no la pràctica.

Un segon moment en la vida esportiva de Francesc Llaneres la trobem a la dècada dels anys 1980, quan, com a membre del Club Ciclista Porreres i amb 50 anys a l'esquena, prengué part de les carreres de veterans.⁵

Per acabar ens hem de referir a Llorenç Oliver Rosselló, nascut a la Colònia de Sant Jordi l'any 1924. Se'l defineix com un actiu corredor, especialment entre 1945-1955 i val a dir que era conegut amb el sobrenom castellà de «Satán», segons sembla, per «la seva endimoniada forma de córrer a la pista».⁶ I és que els registres ens indiquen que, majoritàriament, Llorenç Oliver va prendre part en moltes de les competicions en pista de l'època i ho feia amb nombroses modalitats (darrera moto, puntuació 50 i 100 voltes, americana 1 hora i 2 hores, eliminació, etc.). En la d'americana en parella hi prengué part amb les figures de l'època: Gabriel Palmer, Antoni

Llompart, Antoni Timoner, Joan Bover i Andreu Trobat, entre d'altres.

Tot i això, també era un habitual de la Volta a Mallorca (la carrera per etapes més prestigiosa de l'illa) així com de les carreres dels diferents pobles i alguna eixida puntual fora de Mallorca (Mataró, Lleida). A més a més, va participar en dues ocasions consecutives en el campionat d'Espanya militar de ciclisme com a representant de les Illes Balears. La primera vegada, l'any 1949 a Toledo, es va proclamar campió.

¹ GARCIA MARÍN, Jesus; PAMPÍN, Gonzalo: *Historia del ciclismo en Mallorca*, pàg. 202.; VIDAL, Miquel: *Mallorca, tierra de campeones*, a www.mvidal.es

² ARM, Govern Civil, 1645/3066.

³ ARM, Govern Civil, 1645/3058.

⁴ Segons consta en els llibre d'actes municipals, el secretari de la Peña Bartomeu Martorell rebé de la corporació una assignació de 50 pessetes per les despeses dels premis de les carreres ciclistes del 18 de juliol de 1948. Arxiu Municipal de Porreres, Actes Municipals, llibre 63, anys 1946-48.

⁵ La informació sobre Francesc Llaneres ha estat facilitada per Joan Llaneres Rosselló, fill de l'esmentat Francesc.

⁶ VIDAL, Miquel, FLAQUER, Mateo: *Ciclistas de Mallorca*, publicat a www.mvidal.es

Bàrbara-Art
DECORACIÓ - ANTIC

Gabriel Cortés

MESTRE ARTESÀ LLAUNER
FANALS MALLORQUINS - RESTAURACIÓ DE METALLS

Pl Molí de N'AMENQUAL, 10 - Telèfon i Fax 971 64 72 41 - 07260 PORRERES

PETITS DETALLS RURALS

Redacció i fotografies de Maria Barceló i Crespi

La font dels Moreis: Una de les poques fonts existents en el nostre terme, es localitza al peu de la part sud del puig d'en Femella. Hom diu que abans de la perforació del túnel i amb majors pluges, rajava amb més fluïdesa. És de destacar el conjunt de piques

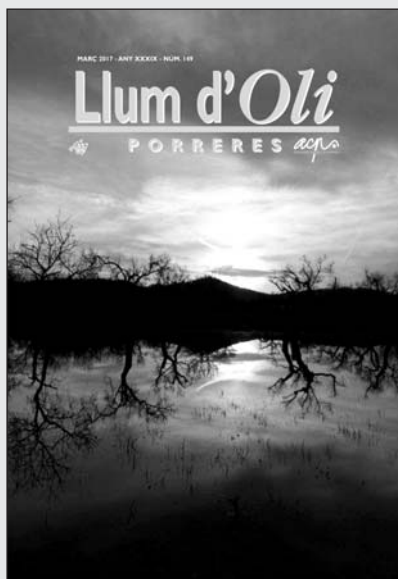

Camí de Son Lluís: aquest camí discorre per davant les cases de la possessió de son Lluís, continuant cap a can Seguí, terres del Tast i sortint a la carretera Lluçmajor-Porreres. A la fotografia (maig del 2017) podem veure com han tancat el camí, igual que ha passat amb tants altres on temps enrere la gent hi podia passar sense problema. Reivindicam des d'aquestes pàgines una llei de camins públics clara i funcional que castigui l'apropiació indeguda d'aquests passos que secularment han romàs amb dret de pas públic.

MOTIUS PER ARRELAR

Aina Sansó

tarà una altra visió del poble i de la seva cultura que tant de bo faci participar més les diferents entitats que hi fan feina, que són moltes.

I, tots aquests anys, un far ha fet llum als socis i a les situacions -positives o difícils- que han tocat viure al nostre estimat LLUM D'OLI, fidel testimoni de la vida de l'entitat i de la del poble i els seus habitants, donant fe dels esdeveniments culturals i dels actes organitzats. Ara mateix és un plaer veure, al local social, el prestatge tot compost amb tots els números... i hem arribat als 150!

Vaig néixer a Manacor fa més de 50 anys, quan les comunicacions entre els pobles depenien de la possibilitat d'arribar-hi per una carretera que no sempre estava en bones condicions... Als meus 20 anys vaig conèixer un mestre porrerenc, que tot d'una ja em va parlar de l'Agrupació Cultural i em va mostrar alguns números de la revista Llum d'Oli, ciclostil·lats, fets amb més il·lusió que bons resultats que encara són a casa i ens emocionen... Ben aviat vaig ser sòcia de l'Agrupació, una entitat que realment ha perviscut aquests darrers anys amb l'esforç dels socis i de les juntes directives per mantenir-la viva i activa. Ha viscut moments incerts i de dificultats que, probablement, s'haurien pogut resoldre d'altres maneres, però la supervivència ha estat possible i això és el que compta. A dia d'avui, setmana rere setmana, es continuen programant actes culturals, presentacions de llibres, conferències, excursions... que omplen un bon espai de la vida cultural de Porreres. Tot ha funcionat sempre bé? Em per-

metré aportar una mica de crítica constructiva a l'entitat que estim tant. Tant de bo que entre tots haguéssim sabut obrir més les portes als més joves amb els quals, tanmateix, el més encertat sempre és donar-los pas perquè puguin oferir una visió diferent de la cultura i del poble, i així ha de ser, i així fèiem els socis "granadets" d'ara fa anys. Som una entitat progressista, que treballa per fomentar la cultura i, a vegades, se'ns ha identificat amb partits polítics concrets d'esquerra, fet que ha allunyat determinades persones d'acostar-se'ns. Una llàstima si no ens hem sabut mostrar millor.

Malgrat tot, l'entitat té bona salut i es comencen a incorporar socis més joves a la Junta, assisteixen a les activitats persones que abans no hi venien —potser l'oferta ara arriba a gent més diversa, i això és molt positiu. Aquest número 150 estrena nous coordinadors, en Tià Lliteres i na Catalina Maria Garí, carregats d'una il·lusió que ben segur ens traspassaran. Segur que la seva joventut apor-

tarà una altra visió del poble i de la seva cultura que tant de bo faci participar més les diferents entitats que hi fan feina, que són moltes.

Personalment, he fet algunes petites aportacions a la revista, sempre amb molta il·lusió, pensant que se'm permetia col·laborar en una publicació que de mica en mica va reflectint la història de l'entitat i del poble. Esper poder continuar igual en el futur.

Aquest far que ha perdurat vora l'entitat gràcies a l'esforç dels seus coordinadors ha estat per mi un motiu més d'arrelament. La meua cama porrerenca ja és per sempre més de la vila, de l'Agrupació i del Llum d'oli.

Ànims als nous coordinadors.

Salut per continuar molts anys més!

150 LLUM D'OLI: ENHORABONA PORRERES!

Rafel Oliver Grammatico,
president de l'Associació de Premsa
Forana de Mallorca

Llum d'Oli, la revista de Porreres, arriba al número 150, una xifra ben rodona i exacta. Són 150 revistes en gairebé 40 anys de feina periodística a Porreres, amb una publicació feta en català, una revista molt ben feta, que demostra la força que la premsa de proximitat té a Mallorca. Llum d'Oli és una de les publicacions de Premsa Forana, des del seus inicis, que no ha deixat mai d'informar del que és Porreres i del que fan els porrerencs, exhibint una tasca d'enorme vàlua pel nostre país, una tasca que arriba a la nostra gent i amb la nostra llengua, i que fa partícips tots els veïnats de Porreres, alhora que ajuda a engrandir més el conjunt de revistes en català dels pobles de Mallorca.

L'agrupació Cultural de Porreres, i tot el poble, està d'enhorabona per aquesta nova fita. I amb la constància i bona feina del consell de redacció i de tots els col·laboradors, segur que vindran més revistes i més anys de premsa local a Porreres, per al gaudi de tots plegats.

Des de l'Associació de Premsa Forana de Mallorca, donem l'enhorabona a tot l'equip de Llum d'Oli, i ben especialment a na Joana Mora Cerdà, a qui agraïm molt tots els anys que ha for-

mat part de la junta directiva de Premsa Forana, sempre aportant el seu interès i dedicació per la nostra premsa, per la nostra gent i per la nostra llengua.

Moltes gràcies Llum d'Oli, moltes gràcies Porreres, i a seguir endavant!

FELICITACIÓ DE LA BATLESSA

Francisca Mora Veny,
batlessa de Porreres

La revista Llum d'Oli arriba a la seva 150 edició i, a banda de la merescuda felicitació que com a batlessa de Porreres vos pugui fer arribar, m'agradaria reconèixer la tasca que una publicació com aquesta aporta a la nostra gent i al nostre municipi.

Crec fermament que l'edició de revistes o premsa local ha suposat una aportació bàsica a la nostra societat. Donar la possibilitat als nostres ciutadans i ciutadanes de tenir al seu abast, a les portes de casa seva, una publicació com el Llum d'Oli, ha generat informació i ha fet poble.

Els éssers humans som animals socials i a un poble com el nostre, la cohesió i la solidaritat es fonamenta en un sentiment de pertinença que publicacions com el Llum d'oli reforça i esperona.

Volem un poble obert i dinàmic però també un poble orgullós del seu pas-

sat, de la seva identitat. Volem impulsar un projecte autocentrat que com la mata de jonc sigui flexible però fort.

Amb aquesta revista, la gent, la nostra gent, s'assabenta d'esdeveniments quotidians, d'actualitat, de coses succeïdes en el dia a dia del nostre municipi, de la nostra història, les nostres tradicions, la nostra llengua, en definitiva, de la nostra cultura.

Aquesta publicació ha fomentat també la participació de la ciutadania, obrint espais per a col·laboradors esporàdics i per a altres d'habituals. Ha fomentat els nostres valors i també la reflexió, ha permès que l'opinió ciutadana és faci pública i ha contribuït a informar i a formar.

Per això i amb aquestes línies, voldria fer arribar a tots els que s'estimen el Llum d'Oli dos missatges: d'una banda mostrar la meua felicitació i la de tot el poble de Porreres pel llarg camí recorregut en aquests anys i per la feina feta per l'equip de la revista, tant els que hi treballen a dia d'avui com pels qui han aportat el seu graïet d'arena en aquest temps d'existència. I també, al conjunt de lectors que des del primer moment van donar suport a la revista, fent-se-la seva i integrant-la a la quotidianitat de les cases de Porreres. D'altra banda, vull donar les gràcies a la revista per tot el que aporten als seus lectors.

Ara només em queda desitjar-vos sort i encoratjar-vos a continuar treballant en aquesta línia. El bategar d'aquest poble és bo que tenguim ressons diversos i el Llum d'oli n'ha estat un de qualitat. Molts anys!

NO ÉS UNA TASCA QUALSEVOL

Llúcia Salleras Julià,
excoordinadora

Durant la vida ens toca fer moltes tasques, segons el dia, segons les circumstàncies, segons les ganes. Algunes d'elles les feim de manera mecànica, perquè toca, sense pensar-hi més ni donar-hi gens d'importància. En altres, hi hem de deixar la pell per tirar-les endavant i són les que ens queden gravades a la memòria per sempre, com a part del nostre camí. Però adesiara, el temps ens regala una tasca especial, que ens permet sentir-nos importants per la grandesa dels seus fruits. Aquest regal a mi em va venir en forma de Llum d'Oli, del qual en vaig ser la coordinadora des de març de 2014 fins a desembre de 2016.

Quan deixes de ser espectadora per passar a l'acció, és quan te'n adones de la feina que hi ha darrera d'aquesta humil i gran revista. Per això vull que aquest escrit serveixi d'homenatge a tota aquella gent que de manera desinteressada forma l'engranatge perquè pugui sortir al carrer periòdicament: col·laboradors que des dels seus inicis han participat, aportacions puntuals que enriqueixen el contingut del Llum d'Oli, consells de redacció, els repartidors que fan possible que la revista arribi a les nostres llars.

També te'n adones de la importància del Llum d'Oli quan has de fer recerca d'algun tema relacionat amb Porre-

res. La nostra revista ha estat testimoni de l'activitat cultural del poble des dels seus inicis i aquesta font d'informació no té preu.

Arribar al número 150 és motiu d'orgull dins una societat tan canviant com la que tenim avui en dia, on els continguts digitals s'imposen amb força. Esperem que els nous temps ens permetin publicar 150 números més.

LLUM D'OLI 150 ES DIU AVIAT

Joana Mora Cerdà,
presidenta de l'Agrupació Cultural

Ja tenim a les mans el número 150 de la revista Llum d'Oli. Es diu aviat!

Record que vaig fer la meua primera col·laboració l'any 1979 i, concretament, al número 5. Era un escrit sobre com fer una ximbomba i un petit article de creació sobre un estel de paper. Ara que l'he rellegit em sembla bastant infantil i em fa rialles, però segurament quan el vaig escriure alguna cosa em rondava pel cap d'adolescent i enamorada: tenia 20 anys. Naixien en mi les ànsies de col·laboració i participació en el teixit cultural del poble que es movia en aquella època. Aleshores coordinava el Llum d'Oli en Joan Barceló Bauçà.

Les aportacions a la revista anaren augmentant: entrevistes a persones majors del poble, reportatges... i sense adonar-me, l'any 1981 ja formava part de l'equip de redacció de la revista juntament amb Joan Barceló Bauçà, Macià Lladó Cerdà, Maria Barceló Crespi, Guillem Torres, Francesc Llinàs, Rafel Ferrà, Joana Matas, Joan Melià i Climent Picornell.

L'any 1993 en Jaume Gil presidia l'entitat i em demanà per coordinar la revista. Començava així una nova etapa del Llum d'Oli i la meua tasca de coordinadora juntament amb Gori Barceló Llaneres, Bernat Bauçà Garau, Jaume Cerdà Tomàs, Vicenç Marí i Ferran Ribas que formarien part del consell de redacció.

Molts records em vénen a la memòria: reunions, feina, rialles, alegries, moments tensos, crítiques, angoixes... però, malgrat tot, la feina que fèiem, en grup i amb els col·laboradors i col·laboradores, m'agradava.

El Llum d'Oli ha estat i és la veu de l'Agrupació Cultural. Nasqué com un simple butlletí informatiu de quatre pàgines pel socis i a poc a poc ha esdevingut, sens dubte, la revista del poble. No ens hem d'oblidar que hi hagué anys que Porreres tengué una altra revista de caire cultural, *Foganya*, dirigida per Jaume Rosselló Güia i editada pel Grup Foganya.

Com tots els projectes que es duen a terme sense ànim de lucre, dedicant-li un temps important i robant el temps personal, sempre tenen èpoques d'eufòria i de decadència. El Llum d'Oli ha passat temps bons i magres però sempre com per art de màgia, sorgeixen persones amb il·lusions i ganes que fan possible el ressorgiment de la revista i eviten la pèrdua d'aquest tresor històric del poble.

Com a presidenta actual de l'Agrupació i coordinadora que he estat durant molts anys de la revista, vos puc ben assegurar que el Llum d'Oli és més que una revista, és una joia que té el poble de Porreres i que com més anys passen més la valor i l'estimo.

Per les persones que tenen el cuquet d'investigar, d'estudiar el passat del nostre poble, el Llum d'Oli és un document gràfic que no pot oblidar de consultar.

Teniu a les mans el número 150, un número rodó coordinat per dos joves amb inquietuds i il·lusió i que esti-

men Porreres, en Tià Lliteres i na Catalina Maria Garí.

En nom meu i de la junta actual de l'entitat us desitjam molta sort i una llarga vida en aquesta nova etapa que acabau d'iniciar. I, com a Joana Mora, vull dir-vos que passeu gust i estimeu el Llum d'Oli: ja veureu com les generacions futures sempre vos ho agrairan.

150 VEGADES MIRANT EL CANVI

Bernat Bauçà Garau,
excoordinador

Passen els anys, passen els somnis, el poble va canviant, es transforma, però el Llum d'Oli continua aquí. Com ja vaig publicar al llibre *Porreres, noves fites polítiques i culturals*, la nostra vila no seria la mateixa sense l'Agrupació Cultural i el Llum d'Oli. Però no només això: podem dir que el Llum d'Oli ha vist i ha analitzat aquests canvis.

Estic molt content d'haver format part molt activament d'aquesta història durant més de 7 anys, formant part del consell de redacció, on a més de fer molta de feina perquè sortís periòdicament cada dos mesos, vàrem suplir una petita etapa on l'oli per il·luminar havia desaparegut. Sens dubte, com diuen els historiadors, el que no queda escrit no perdura.

Moltes són les anècdotes que podria contar d'aquells anys 90: com hi havia un equip compacte, motivat i il·lusionat a posar diverses qüestions en marxa com la llengua, la cultura, costums, cultura popular... ja que estàvem en la mal anomenada transició i en aquells anys encara hi havia molts de temes pendants. De tots els records, el més especial sens dubte és el número 69, que amb humor i gràcia, vàrem encadenar un caramull d'activitats culturals i un número especial amb tots els ingredients.

Des que va néixer la revista, el poble ha fet molts de canvis, s'han realitzat nombroses publicacions (llibres, revistes, dossiers polítics, guies del poble), però la revista perdura donant un to de perseverància i constància difícil de superar. Si volem gratar en la història dels darrers 40 anys de Porreres, no podem deixar ni un sol exemplar de Llum d'Oli perquè, a tots i cada un d'ells, sempre podem trobar qualche llavor del que ha de ser un poble i d'un progrés cultural com ha tingut Porreres aquests darrers 40 anys.

Com el mateix nom indica, un grapat de gent va voler posar oli a un llum, cosa que era més que necessària. Els anys han passat, el progrés ha arribat, però sens dubte també necessitam d'aquesta llum per no perdre els nostres símbols d'identitat.

Com he apuntat al principi, és tot un orgull haver format part d'aquest projecte. Enhorabona als qui varen començar, als qui hem continuat, i a la gent nova que darrerament ha agafat les regnes.

Per fer més entretinguda aquesta secció especial, hem volgut conèixer l'opinió d'alguns veïnats de la vila envers el Llum d'Oli. El Consell de Redacció ha sortit al carrer per entrevistar a homes i dones, joves i no tan joves, lectors i no lectors, i preguntar què en troben, què els agrada més i què canviarien en relació a la revista. Com podeu comprovar, hi ha opinions ben interessants i que suggereixen alguns canvis com per exemple més presència juvenil, plantejar l'opció digital, la recuperació del «sabeu que...», connectar millor amb la població nouvinguda, més periodicitat, etc. En la mesura d'allò possible, intentarem donar cabuda a les inquietuds de la gent, ja que la connexió amb el poble és el que ha permès mantenir viva la revista fins avui. I, com sabeu, podeu contactar amb nosaltres sempre que vulgueu (informació a la pàgina 2).

que les portades estan molt ben triades i fan ganes de llegir-la.

-Què canviaries? No canviaria res.

-Quina secció t'agrada més? No sabria ben bé quines triar, però bé, si n'he de destacar algunes, aquestes serien les que tracten d'història i de temes de joventut.

JOAN GRIMALT LLADÓ.
60 anys.

-Coneixes el Llum d'Oli? Sí, el compro alguna vegada.

-Què en penses? Quina opinió en tens? Està molt bé i m'agrada llegir-lo, sobretot els titulars de les notícies!

-Què canviaries? No sap /no contesta.

-Quina secció t'agrada més? Les fotografies antigues que es publiquen a la darrera pàgina.

MARC GRIMALT MELIÀ.
Grau superior d'animació sociocultural, i músic. 24 anys.

-Coneixes el Llum d'Oli? Sí, sempre el llegesc.

-Què en penses? Quina opinió en tens? M'agrada, crec que és una revista necessària dins el nostre municipi: fomenta la participació ciutadana i posa en comú les seves problemàtiques.

-Què canviaries? Més que canviar qualche cosa, jo intentaria dur-lo a l'àmbit escolar i juvenil, mirar de transmetre'ls què és el Llum d'Oli i que s'ho sentin seu. I que tenguessin alguna secció per ells dins la revista.

-Quina secció t'agrada més? M'agrada molt el fil musical!

FRANCISCA MORA VAQUER.
Jubilada. 74 anys.
-Coneixes el Llum d'Oli? Sí.

-Què en penses? Quina opinió en tens? Me pareix molt bé i seria una llàstima que desaparegués.

-Què canviaries? Pens que podria ser un poc més crític amb el poble, podrien sortir coses més crítiques i no hi apareixen. A més, hi podria haver una secció on poder-se queixar.

-Quina secció t'agrada més? Les entrevistes a gent perquè podem aprendre coses d'elles.

les activitats del GEP i estaria bé que s'acompanyessin amb un mapa de l'itinerari de l'excursió.

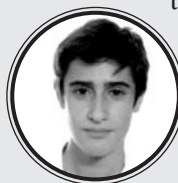
AINA BALLESTER GARCIA.
Estudiant. 17 anys.
-Coneixes el Llum d'Oli? Sí, és una revista

sobre el nostre poble, Porreres, a partir de la qual podem seguir la realitat cultural.

-Què en penses? Quina opinió en tens? Que és molt important com a mitjà de comunicació, per saber el que passa al poble.

-Què canviaries? Res, així com la fan està bé.

-Quina secció t'agrada més? M'agrada un poc tot, les seccions de l'institut de Porreres i les dedicades als joves m'atreuen més.

CLIMENT TORTELLA GARCIES.
Estudiant. 15 anys.
-Coneixes el Llum d'Oli? Sí.

-Què en penses? Quina opinió en tens? Pens que és una gran manera de contar el que passa per Porreres. Trob

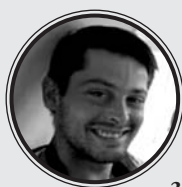
TOMEU BLANCH OBRADOR.
53 anys.
-Coneixes el Llum d'Oli? Sí.

-Què en penses? Quina opinió en tens? M'agrada. Està bé per saber les darreres novetats del poble.

-Què canviaries? Res. Així com està més o manco queda bé. No faria res si fos un poc més gruixat, és a dir, que hi hagués més pàgines.

-Quina secció t'agrada més? Amb el «Sabeu que...» ric molt. També segueixc

TONI CAMPOS MESQUIDA.

Tècnic de fàbrica i manteniment.

31 anys.

-Coneixes el Llum d'Oli? Sí, el llegesc ocasionalment.

-Què en penses? Quina opinió en tens? Està bé perquè és important estar informats del que passa al poble. És una bona revista.

-Què canviaries? Jo el deixaria tal com està, tot i que potser estaria bé afegir-hi alguna secció encarada a donar veu a la joventut de la vila.

-Quina secció t'agrada més? Especialment la informació local.

CATI VAQUER VIEDMA.

Graduada en Fotografia i creació digital. 21 anys.

-Coneixes el Llum d'Oli? Sí, habitualment el llegesc!

-Què en penses? Quina opinió en tens? M'agrada perquè parla del poble i es centra en el que passa a diferents nivells (políticament, culturalment, socialment...) i també hi ha informació interessant per a totes les franges d'edat.

-Què canviaries? Potser estaria bé crear la revista en format digital per poder millorar l'accés a la joventut i a totes aquelles persones que utilitzen sovint l'ordinador i el mòbil per informar-se. Això podria cridar l'atenció de més gent cap a la revista.

-Quina secció t'agrada més? Ja que és el meu àmbit de treball, sempre m'acab fixant més en les seccions de fotografia.

ANTÒNIA OLIVER RIERA.

Perruquera. 54 anys.

-Coneixes el Llum d'Oli? Sí, sempre el llegesc i rellegesc dues o tres vegades!

-Què en penses? Quina opinió en tens? M'agrada molt, en general.

-Què canviaries? No tocaria massa cosa perquè trob que té bastanta varietat. Com que m'agrada molt mirar les fotografies, potser m'agradaria que n'hi hagués més. La que surt en contraportada sempre m'ha cridat l'atenció.

-Quina secció t'agrada més? Les entrevistes sempre em resulten molt interessants, perquè coneixes millor a gent del poble. També el «sabeu què», la informació del Grup Excursionista de Porreres...

YASSINE BELAJROU.

Cuiner. 23 anys.

-Coneixes el Llum d'Oli? Sí, tot i que no el solc llegir.

-Què en penses? Quina opinió en tens? Trob que, encara que hi ha nous vinguts que sé que la llegeixen, podria arribar més a aquest col·lectiu, d'una o altra forma.

-Què canviaries? Encara que sigui difícil d'aconseguir tant perquè la gent nascuda aquí a vegades pot ser distant amb els nous vinguts (no tots, està clar) com perquè els que vénen de fora tampoc acaben de col·laborar massa, miraria d'aconseguir que la revista ajudés a cohesionar la gent del poble vengui d'on vengui. Segurament amb els joves com jo no fa tanta falta perquè ja esteim molt integrats, però seria interessant.

MARIA ESPERANÇA MORA RAMIS.

63 anys.

-Coneixes el Llum d'Oli? Sí, quasi sempre el llegesc.

-Què en penses? Quina opinió en tens? M'agrada molt perquè em serveix per aprendre a llegir i a escriure en català, ja que a l'escola no me n'ensenyaren.

-Què canviaries? Per exemple, m'agradaria fer alguna cosa que ajudés als joves a comprar, llegir i a escriure a la revista, enganxar-los de qualche forma. O també, posar-hi més fotografies, ja que a jo m'agrada molt mirar-les! Potentura es podria publicar amb més periodicitat, més vegades cada any.

-Quina secció t'agrada més? En especial, m'agrada la foto antiga de la contraportada, la pluviometria i les entrevistes a la gent de Porreres.

CATALINA SASTRE FUSTER
(54 anys)

-Coneixes el Llum d'Oli? Sí.

-Què en penses? Quina opinió en tens? Que és una revista que parla de Porreres i de la seva cultura, per això consider que és molt important que segueixi endavant.

-Què canviaries? En aquests moments no sabia què dir-vos. Està bastant bé.

-Quina secció t'agrada més? La secció que més m'agrada és la que parla de les entitats i de les activitats que realitzen.

UNA MIRADA CAP ENRERE: LLUM DEL PASSAT

Sebastià Lliteres i Catalina M. Garí

La primera idea que vam tenir quan arribàrem a la coordinació, fou aprofitar el 150è número per començar a celebrar els 40 anys que complirà la revista el 2018 fent una repassada a la història del Llum d'Oli. No sabíem ben bé com encarar-ho, i tampoc ens volíem repetir amb la feinada feta per part de Gaspar Barceló «Xibic», que durant alguns números i en commemoració dels primers 20 anys, féu una repassada de les notícies que havia anat donant la revista (1998-1999). El que pretenem, idò, és espigellar alguns detalls interessants que anam trobant mentre feim un repàs a tots els números publicats. La intenció és també cridar-vos l'atenció perquè us animeu a rellegir i redescobrir el Llum d'Oli i així conèixer millor la història recent (i no tan recent) de Porreres, de l'Agrupació Cultural i de totes les coses de les quals ha informat aquesta publicació. Al bloc de l'Agrupació Cultural i a la pàgina 2 de cada exemplar trobareu informació per consultar números anteriors.

En aquesta primera entrega d' «Una mirada cap enrere: llum del passat», hem escollit l'escrit de presentació del Llum d'Oli, que va aparèixer al número 1 (pàg. 1) de desembre de 1978, per llavors una felicitació nadalenca de l'Agrupació Cultural als seus socis, de 4 pàgines. També hem volgut reproduir la portada del número 4 (agost de 1979), dedicada a les festes de Sant Roc, ara que s'acosten les d'enguany. En aquest número hi apareix un interessant article titulat «Cap a unes festes populars», del desaparegut Jaume Rosselló «Güia». I, per acabar, el cartell de la Festa Pagesa de 1979 (pàg. 10), publicat al número 5 de desembre del dit any, que celebrava el primer any de vida de la revista, que ja gaudia de 12 pàgines de continguts diversos.

presentació

Com tots sabem, des dels inicis de l'Agrupació Cultural de Porreres, l'informació dirigida als socis regularment, consistia en una fulla feta amb multícopis i que, la veritat sia dita, gràcies a la presentació, feia molt poques ganes de llegir, i de fet, quasi ningú la llegia. L'Agrupació Cultural, a través de la Junta directiva, ha cregut necessari donar nova forma a aquesta informació creant LLUM D'OLI, bolletí que serà editat periòdicament amb informació de les diverses activitats de la nostra entitat, així com notícies culturals i d'interés general nel noble de Porreres.

Aquesta idea no és nova. Ja al tres juntes intentaren tirar endavant aquest projecte, que per les raons que fos mai va cristal·litzar en una realitat com la que tenim davant ara. Així i tot, l'esforç tant econòmic com de feina és de ressaltar. Tothom sap que tant el potencial econòmic com de personal és bastant reduït i la solució al problema no és reduir més que a superar aquesta situació tasca prou àrdua. L'equip de redacció conscient de totes les dificultats, ha envestit la confecció de LLUM D'OLI amb el desig de fer una revista que arribi als socis i simpatitzants i que al mateix temps conti amb el seu recolzament, el que farà que l'intent tenguí l'èxit que tots volem, cosa que condicionarà la continuïtat de la revista. LLUM D'OLI desitja ésser ben rebut per tots.

fiesta pagesa: una festa
que ja és nostra

PARC MUNICIPAL
DISSABTE DIA 1 DE DESEMBRE

- Passacorrers i dues sorades a càrrec de la Filarmònica Porrerenc.
- Foc als foguerons i actuació dels Aires de Mont-Sion.
- Actuació i exhibició a càrrec del Grup ALIORNA.
- Concurs de glosat.
- FI de Festa amb actuació del Grup local Horfà.

ORGANITZEN:
Ajuntament de Porreres, Unió de Pagesos i Agrupació Cultural

UNA PETITA ULLADA CAP ENRERE, MENTRE MIRAM EL FUTUR

Maties Lladó Cerdà,
cofundador del Llum d'Oli

Crec que a qualque lloc ja s'ha recollit la història de com va sorgir la idea de fer el Llum d'Oli. Molta gent, sobretot la que està més en contacte amb el món de la cultura, de la política i de la història més recent del nostre poble, en té una petita idea. Així i tot, no està de menys recordar els moments que vaig viure en primera persona en aquell temps, en plena època de la transició, període amb el qual actualment molts pensam ja amb una certa perspectiva, que no va ser tant modèlic ni afortunat com s'ha dit. El que sí que és veritat és que l'ambient sociopolític es podia tallar amb un ganivet, sobretot a Porreres, poble eminentment "blau i fosc". Era en aquell entorn que un grup important de gent, joves -i no tant joves- entre els quals em trobava, vam intentar tirar endavant l'Agrupació Cultural de Porreres amb gran il·lusió i inquietud per un temps que s'acabava, deixant un horitzó ple de boires negres, com aquells dies que moren deixant un cel que amenaça temps turbulent i tempestes.

El president ja era en Joan Sorell, recentment elegit. Jo havia tornat a Mallorca feia poc, vaig ser fora uns anys per mor de la feina, i ja m'havia incorporat a la Junta de

l'Agrupació com a vicepresident. Teníem ganes de fer coses, de transmetre al poble el nostre ideari cultural, fomentant i promovent activitats tant de caire lúdic com les relacionades amb les reivindicacions necessàries segons el moment sociopolític que vivíem. Es tractava, sobretot, de fer un poc de llum per tal de donar entendre al poble la conveniència de defensar i reivindicar l'ús normal de la llengua catalana, donar a conèixer la nostra història fins llavors mal contada, compartint les nostres ànsies de llibertat. La consigna no era gaire complicada. El que sí que era prou complex era com rebien les nostres proclames i iniciatives certs estaments porrerencs, inclosos alguns socis de l'Agrupació.

D'aquesta manera és fàcil entendre que una de les preocupacions de la Junta era la de millorar la comunicació interna. Fins aquells moments es venia utilitzant un foli mecanografiat del qual se'n feien les còpies necessàries pel sistema de "ciclostil". Havíem arribat a la conclusió que molt poca gent ho llegia. La idea que vaig proposar va ser la d'editar el butlletí en un format que fes més ganes de llegir, que fos més atractiu, donant-li una imatge més de

revista. La idea de convertir el butlletí en la revista que és ara el Llum d'Oli la tenia dins el cap, emperò els mitjans dels quals disposàvem ho feien prou difícil. Fou així que vam fer, de forma totalment manual i artesana, el primer número que tots coneixeu. I molts més.

Per què "Llum d'Oli"? Em semblà un títol original i que transmetia una imatge que aglutinava tradició, cultura popular, senzillesa i una flama, petita i humil, d'esperança. Preteníem fer un poc de llum dins la foscor d'un temps obscur que dissortadament durà massa.

El que va venir després està a les hemeroteques, en els prestatges de l'Agrupació. Molta gent ha passat per les pàgines d'aquest butlletí que poc a poc agafà la forma de la revista periòdica actual. És cert que passats quasi 40 anys ningú ha agafat el testimoni de publicacions com el "Porreras" i "La Voz de Porreras". Potser esperant aquest fet, a la gent que al llarg d'aquests anys ha estirat del carro de l'Agrupació no els ha quedat més remei que mantenir la flama de l'humil "Llum d'Oli" encesa. I és així que s'ha arribat al número 150. Per jo és un orgull.

XII TROBADA DE REVISTES DE PREMSA FORANA DE MALLORCA A LA CATEDRAL ON ES VISITAREN LES TERRASSES I L'INTERIOR DE LA SEU

Associació de Premsa Forana de Mallorca

Les revistes de Premsa Forana de Mallorca foren convidades per Pere Fullana, director de l'arxiu de la Catedral de Mallorca, a visitar, el passat dissabte dia 1 d'abril, les terrasses de la Seu i el seu interior, en una visita que durà prop de tres hores.

45 persones que representen 20 revistes de Premsa Forana, pogueren gaudir de dita visita que començà amb la concentració i benvinguda a la porta de l'Almoina per part dels representants de la junta de Premsa Forana i per Pere Fullana.

La visita es dividí en dues parts. La primera començà a partir de les 11h., amb la pujada dels prop de 200 graons de l'escala de cargol de la torre del campanar que porta fins a les terrasses de la Seu. Pel camí cap a dalt, es visità una sala per a fugitius d'un temps i també la part del sistema de nou campanes, amb l'anomenada Eloi de 4.500 Kg. A partir d'aquí s'arriba a les terrasses, que envolten tota la nau de la Catedral, a uns 50 metres d'alçada, amb vistes incomparables de Ciutat, el parc de la mar, el port, el castell de Bellver, tots els voltants i la mar, i amb l'arquitectura de la Seu a tocar: torres, arcs, vitralls, estàtues, arcs boterells,

contraforts, costellam, gàrgoles i, sobretot, la rosassa que és de les més grans del món, on estarem just al peu, i que compta amb 1.200 vidres i 100 metres quadrats. La volta, de 360 graus, per tota la part alta de la Catedral fou una visita inoblidable, la qual fou dirigida pel guia Sebastià Escalles.

Després de més d'una hora de visita, ja a l'interior de la Seu, ens rebé Mn. Joan Bauzà, Degà-President del Capítol de Canonges de la Seu. Pere Fullana començà aquí la segona part de la visita, l'interior de la Seu. Veiérem diferents capelles, de les quals destacam la capella de la Trinitat, la cripta de sant Bernat, la capella de sant Pere -amb

l'obra artística de Miquel Barceló- i la capella del Corpus Christi. També ens meravellà l'Altar Major amb els vitralls de l'absis, el cadiram, els escuts de tots els Bisbes, les sis imatges gòtiques i els quatre àngels músics, el baldaquí d'Antoni Gaudí i la vista de tota la nau des de la Càtedra del Bisbe.

Pere Fullana ens meravellà amb la seva conversa, ens explicà moltes coses històriques i detalls curiosos, fent-ho rigorós, agradable i mengívol a la vegada. Fou una visita d'una hora i mitja amb la qual delectà els membres de Premsa Forana. Ajudà en la visita el pare Manel Soler, de Lluc. Des de l'Associació de Premsa Forana de Mallorca agraïm a Pere Fullana i als membres de la revista Lluc Comunicació la seva convidada.

El nostre guia Pere es dirigí a totes les revistes, fent extensiva la seva convidada a visitar la Catedral els dissabtes, a les associacions o grups diversos de tots els pobles de Mallorca.

Després de tres hores d'extraordinària visita, dinàrem al restaurant Pope, en un ambient de companyonia.

L'OBTURADOR

Francesc Servera Veny

150

Jaume Rosselló Tomàs

El dies van anar caient tots,
un darrere l'altre,
amb el perfecte ORDRE DE CRONOS,
senzill com el respirar.

OMPLIREM ELS BUIT'S de paraules
tendres, d'amor, d'enyorança
d'una esperança que acarona la solitud,
que ens vesteix quan ens miram a dintre,
a les entranyes d'aquest estrany
que descobrim tantes vegades
amagat en nosaltres.

BUIDAREM ELS SENTIMENTS d'angoixa
por, desesperació, intolerància
que arrossegam com a pedres
escarritxant l'ànima, el cor, l'estómac,
cobrint-nos d'una crosta
que no volem ser, que no volem reconèixer
quan el mirall de la vida
retorna una imatge que pensàvem haver oblidat.

I ho farem una, dues o CENT CINQUANTA...
les que facin falta per completar el mosaic,
seran trossets de no sabem ben bé què,
i quan ho miram en perspectiva
darrere el teló que ens han disfressat els dies,
i som TU, I JO I TOTS,
tants de records, tantes vivències,
amb el perfecte ORDRE DE CRONOS,
CENT CINQUANTA i més.

CONCURS
FOTOGRÀFIC

En motiu d'haver arribat al número 150
volem encetar un concurs fotogràfic que s'a-
nirà repetint en cada nou exemplar de la
revista. La temàtica escollida per donar inici
al concurs és «les festes populars de Porre-
res». Les fotografies poden ser tant de nova
creació com antigues, i ens les heu de fer
arribar al correu electrònic llumdoliporres@gmail.com **amb el vostre nom i llinat-
ges i un títol per a cada fotografia**. Com a
data límit per enviar-nos les fotografies fixam
dia **31 d'agost**. Una vegada les tinguem
totes, les farem públiques al nostre facebook
perquè els seguidors puguin elegir les que
més agradin. La fotografia més votada serà
publicada al proper número de la revista.
Animau-vos a participar i a fer-vos vostre el
Llum d'Oli!

LLEGEIX
LLUM D'OLI

GLOSÀRIUM XXXI

Joan Barceló, *Fusteret*

Ben sa el *Llum d'Oli* aguanta
amb Porreres compromès
i sempre amb el ble encès,
amb aquest fa cent cinquanta.
L'any que ve en farà quaranta
que va sortir al carrer.
Si mateix se mantén bé
per no ser cap jovençana!
Fa esport, du vida sana
i dorm ses hores que convé.

Felicito a la revista
i també a l'Agrupació,
al consell de redacció
i a tota una llarga llista
de bona gent altruista
que amb el temps ha fet possible
que un negoci poc rendible
hagi resistit tant d'anys.
És un deure ineludible
el donar-vos es MOLTS D'ANYS!

ELS CAMPS DE REFUGIATS SIRIANS, LA VERGONYA D'EUROPA

Joan Ballester Melià

Milers de persones segueixen vivint en ple cor d'Europa en les pitjors condicions imaginables. Són els grans oblidats d'occident i una taca a la ja escassa dignitat d'Europa.

Un aeroport abandonat, un paisatge fred i desolador amb columnes de fum negre sortint de nombrosos llocs que impregna l'espai d'una forta olor de plàstic. La gent viu en contenidors de vaixell, no hi ha aigua calenta, no hi ha electricitat, es veuen nins jugant a futbol amb pilotes improvisades o passejant amb bicicletes destortalades que pareix que s'han de desmuntar en qualsevol moment, també hi ha adults deambulant per aquest desolador paisatge, sense cap rumb ni objectiu, sense res a fer, sense il·lusions, sense esperances. Alguns d'ells amb sandàlies d'estiu en ple hivern, amb un fred que poc a poc cala als ossos. Vehicles militars patrullant la zona i controlant qui entra i qui surt sense gaire diligència. Hi ha hagut una catàstrofe natural? És un paisatge de cartró pedra per alguna pel·lícula de zombis que tant de moda estan ara?

Aquest paisatge post apocalíptic és totalment real i no, no és un país llunyà d'aquests que, a vegades, ens mostren a la televisió mentre dinam i que fa que ens aturem de menjar

deu segons per dir «quina pena, pobres», per seguidament continuar gaudint del nostre menjar sense tornar a pensar amb el que hem vist. Tot això està passant al cor d'Europa, el que es considera el «bressol de la nostra civilització». El que abans hem descrit és el camp de refugiats de Nea Kavala, a Grècia, aquest any, aquest hivern. Això sí, en un lloc ben amagadet, en un lloc apartat en mig del no res, no sigui cosa la gent ho vegi i els provoqui malestar. Tot això és Europa, encara que ningú no ho diria.

Després de conduir uns quants quilòmetres des de Polikastro (la ciutat més propera), agafarem un desviament que no du enlloc, a l'horitzó divisem el que pareix una zona portuària, gris i plena de contenidors de transport, tot tancat amb reixa i rodejat de camp i de petits monticles. Ens acostam a l'única entrada que té el camp, on l'exèrcit grec té el seu *check point* i des d'on podem accedir-hi després de mostrar el nostre passaport i acreditacions davant d'uns militars, asseguts en cadires de plàstic darrera una taula bastant precària i rodejats de cans abandonats. Sí, són allà, però tot el seu gest corporal indica indiferència, que preferirien estar a qualsevol altre lloc, que allà no hi pinten res. En realitat aquesta apatia pareix que és la tònica general del

camp de Nea Kavala, un camp on uns 700 refugiats, molts d'ells infants, procedents de Síria -tant àrabs com Kurds- oblidats per tot el món intenten conviure. Es va establir el febrer de 2016 i es va convertir en un camp de refugiats oficial després del tancament del proper camp no oficial d'I-domeni.

Entrar al camp provoca una estranya sensació, la vida brota per totes parts, hi ha nins jugant i cridant, adults passejant, una dona asseguda cuinant davant d'un improvisat fogó del qual surt una desagradable olor de plàstic cremat -qualsevol cosa serveix per mantenir viva la flama. Per un moment, si aconsegueixes obviar l'entorn, tot pareix normal i la vida pareix seguir el seu curs, però basta fixar-se un poc per veure que és només un miratge: els nins que juguen a futbol ho fan amb una pilota de bàsquet punxada i alguns d'ells ni tan sols duen sabates; d'altres, passen en enormes bicicletes que fan que caiguin una vegada i una altra. Si segueixes alguns dels seus habitants una estona, te n'adones que les seves caminades no van enlloc, només des d'un lloc del camp a un altre, per tornar després al punt d'inici.

La cosa es fa més evident a mesura que t'introdueixes al camp: hi ha gent que mira, alguns et saluden, la majoria pareix que ni tan sols et veuen... Viuen dins de contenidors donats per les Nacions Unides; famílies senceres, dormint en el terra fred i sense ni tan sols un trist matalàs, només mantes per intentar combatre les baixes temperatures de les nits dels hiverns grecs i no morir congelats. Coes per dinar, coes per sopar, un menjar proveït per l'exèrcit grec, que per deshumanitzar encara més la situació, si això és possible, cobreixen les seves mans amb guants de làtex i les seves boques amb mascaretes com si tractessin amb empes-

tats. No tenen més ocupació que deambular enmig dels altres contenidors o sortir a caminar pel camí que du al camp a la recerca de fusta, paper, plàstic o qualsevol cosa que es pugui cremar per encalenticir-se. Les condicions de fred aquest hivern han estat tan extremes que van arribar a cremar les tendes de plàstic on vivien abans que arribessin els contenidors en un intent d'encalenticir la seva nova «llar». Així i tot, molts ens expliquen que el pitjor de la situació és no tenir res a fer en tot el dia, sinó tenir tot el temps del món per pensar: pensar en la guerra, en el que tenien i han perdut, en el seu futur i en el de la seva família, o millor dit, en el seu no futur. Així és com viuen des de fa més d'un any milers de refugiats sirians que han escapat de la guerra. Aquest camp és només un exemple, i encara que pareixi increïble, no és el pitjor de tots ells. En el proper camp, el de Cherso, els refugiats segueixen malvivint en tendes de campanya sense els serveis més bàsics. Més de 60.000 sirians i afganesos segueixen en camps de refugiats per tot Grècia. Ningú no els vol, són els empestats d'Europa. Sense anar més lluny, l'estat espanyol es va comprometre a acollir 18.000 refugiats abans d'acabar el 2017, per ara n'han arribat 687, tot un exemple de solidaritat...

A molts pareix que se'ns ha oblidat que són humans i quan parlem de sirians, ja només parlem de nombres: set-cents sirians en el camp de refugiats de Nea Kavala, sis-cents sirians a Cherso, un milió i mig de sirians al Líban, moren cinquanta sirians en un bombardeig a Alep... La fredor dels nombres pareix que ens fa oblidar que també són persones, com tu i com jo, amb les seves històries i les seves vides, amb les seves alegries i les seves penes, amb les seves preocupacions i esperances. Una vida truncada per la mortífera guerra que viu el seu país i que ja va pel cinquè any. La gran solució d'Europa ha estat tancar-los en penoses condicions com si fossin un ramat. Hi ha una perillosa escassetat d'esperança als camps. Només un grapat de voluntaris internacionals intenten millorar el dia a dia d'aquesta gent. Hi ha una escola improvisada on ensenyen anglès i una mica de matemàtiques per intentar simular una normalitat que cau a les primeres de canvi: no hi ha llibres ni tampoc traductors. Un improvisat ambulatori de la Creu Roja a una tenda de campanya i un mercat de roba que funciona sense diners, gràcies a les donacions internacionals completen els escassos serveis amb què compta aquesta gent a Nea Kavala. Són els grans oblidats d'Europa, ja no surten als mitjans, ja quasi no es parla d'ells, però encara segueixen allà. Fins quan mirarà Europa cap a un altre costat?

PORRERES PER A QUI L'HABITA

Assemblea Popular de Porreres

En els darrers temps s'està produint un debat a la nostra societat sobre l'anomenat lloguer vacacional¹ o turístic. Ho hem pogut veure en debats televisius, notícies a la premsa, xerrades a molts de pobles (inclòs Porreres) on el Govern ha presentat la seva proposta de regulació i els agents interessats han dit la seva.

Arran d'aquesta situació, els esmentats agents han anat agafant lloc a la cursa per posicionar-se i defensar els seus interessos. Els hotelers demanen el seu tros de pastís, i si no els el donen -com han advertit recentment- l'agafaran pel seu compte. L'associació APTUR, així com el Fòrum Turístic Porrerenc, que defensen els propietaris d'habitatges, demanen una regulació que els permeti continuar expandint el seu negoci. El pacte d'esquerres, amb una conselleria de turisme qüestionada i feble, intenta -sense èxit- acontentar tothom sense proposar polítiques d'esquerres i transformadores, com es demana des de bona part de la societat: redistributives de riquesa, de justícia social i de protecció del territori.

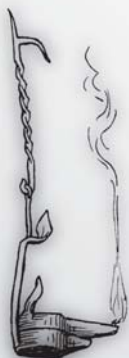
Col·lectius com el GOB, Terraferida i la publicació Tot Inclòs, així com moltes persones investigadores i expertes en turisme i territori, estan fent una feina molt important de reflexió, denúncia i conscienciació per tal de posar llum

al debat i enfocar la qüestió.

Des de l'Assemblea Popular, després d'haver escoltat, llegit i reflexionat, volem exposar la nostra opinió. En primer lloc, no podem negar que la situació està desbordada: recentment, Terraferida ha publicat les dades dels habitatges vacacionals que s'ofereixen -tot sovint sense la llicència pertinent- a les plataformes més conegudes i són xifres enormes. A aquest nombre de places s'han d'afegir les hoteleres ja existents, d'aquesta

manera s'arriba gairebé a 2 milions de places turístiques i residencials a les Illes Balears al mes d'agost.² És una xifra que parla per ella sola i que no fa falta posar-li adjectius. A Palma i a Eivissa³ la situació ja està totalment descontrolada i les persones s'estan organitzant davant la dificultat de trobar una casa o un pis per llogar, atès que els preus són inassequibles per a la majoria de la població treballadora.

Ens preocupa que els partits d'esquerra del Govern haguin centrat el debat en defensar la regulació del sector del lloguer turístic amb arguments que parlen de «democratització» del turisme, «d'alternativa als hotelers» o de «repartiment del pastís». Nosaltres pensam que això és un error ja que desvia el focus i el debat del tema realment important: el dret a l'habitatge. Allunyar-se d'aquest principi és donar per bones unes regles del joc totalment qüestionables: les

ENCARA NO ETS SUBSCRIPTOR?

Per poder existir, el Llum d'Oli necessita de la col·laboració i compromís dels seus lectors. Si encara no hi estàs, t'animam a què et subscriguis a la revista. Així, cada tres mesos la rebràs a casa teva, i a més ens ajudaràs a seguir endavant. Per només 15€ anuals la podràs gaudir! Contacta amb nosaltres a través de l'adreça llumdoliporreres@gmail.com

del capitalisme desaforat, el «tant tens, tant vals», l'especulació amb un dret bàsic, la destrucció del territori i el fet d'entendre qualsevol habitatge a les nostres illes com un possible negoci per explotar.

En aquesta situació, els perjudicats, com sempre, són els mateixos: no és l'autodenominada classe mitjana, que fent un *gran esforç* ha reformat el seu segon habitatge i ara el lloga temporalment per treure uns estalvis més; els afectats som tots, la classe treballadora amb els sous congelats des de l'inici de la crisi i les seves condicions de feina -si és que en té- cada cop més precàries, que veu com el preu de l'habitatge al qual aspira s'infla i creix fins a fer-se inabastable, mentre qualsevol habitatge és susceptible de ser llogat temporalment a turistes per quantitats desorbitades que a part d'inflar els preus del mercat, impossibiliten l'accés a l'habitatge especialment a joves i gent treballadora.

Enlloc veim polítiques que garanteixin aquest dret a l'habitatge digne a preus raonables. La comparativa amb les cases buides que trobam arreu on mirem, abandonades i tancades, és colpidora. Tampoc acabam de veure cap aposta pel decreixement, que és cap a on creim que s'ha de caminar: un sostre de places turístiques (en general) que vagi minvant amb el temps, donada la insostenibilitat de l'actual model turístic i econòmic tant en el sentit propi de l'activitat econòmica com en el sentit de la degradació mediambiental i energètica que comporta mantenir aquestes xifres. Pensam, també, que calen més inspectors per vetllar quin tipus d'activitats es duen a terme als pisos i cases llogades, i per controlar escrupolosament que cap d'aquests lloguers es faci sense la llicència pertinent.

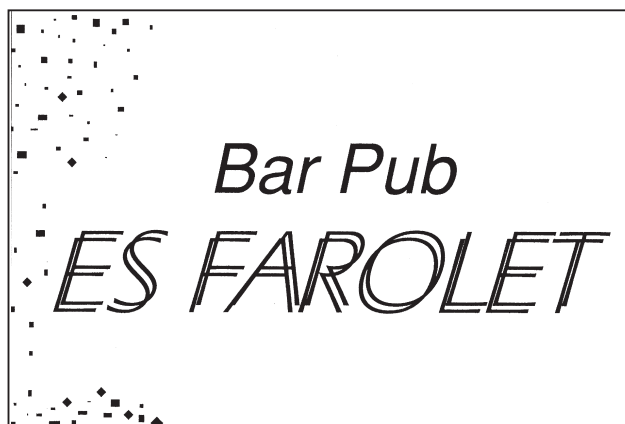
Col·lateralment, amb l'augment de turistes d'alt poder adquisitiu, els bars, comerços i altres serveis inflen també els preus: no és el mateix prendre un gelat a la vila, a una zona costanera o al centre de Ciutat. Convendria també estudiar quants xalets s'han construït en els darrers anys, de qui són i quin ús se'ls dona. El sostre no ha de ser només de places turístiques, sinó també de sòl urbanitzable. Vet aquí el que és un problema de model, ni més ni manco, que acaba per afectar tothom.

En definitiva, no veim la realitat com la veu, per exemple, el Fòrum Turístic Porrerenc, que ven la promoció del lloguer vacacional com un gran avantatge pel nostre poble: allò de la «modernització», del «tots hi guanyam», del «no podem deixar passar aquesta oportunitat». «Benvingut Mr. Marshall», que diria aquell. No són aquestes les condicions a albirar, i simplement -davant tot el que està passant des de fa uns anys- ens feim aquestes preguntes: qui hi guanya i qui hi perd, en aquest negoci? És un benefici realment per a tota la societat, escampar el turisme per tot el país? Ho tenim clar, cal passar a l'acció en defensa del dret a l'habitatge, del territori i d'un model econòmic transformador i sostenible.

¹ «El lloguer vacacional: un torrent desbordat». Antoni Pallicer Mateu. Tot Inclòs (2016).

² <https://terraferida.cat/tag/balears/>

³ «El lloguer turístic a Eivissa, especulació contra un dret bàsic». Paola García Martínez. Tot Inclòs (2016). Adaptat de *La Directa*, 2 de març 2016.

PORRERA (EL PRIORAT) I LA VINYA

Adrià Domènech i Simó, viticultor i pagès

Quan parlem d'un poble, d'un territori, estem parlant d'un conjunt de factors que formen part de la seva pròpia identitat. Un dels factors imprescindibles per entendre què és Porrera (i el Priorat) sens dubte és la vinya i el vi, i és que en aquestes muntanyes el vi és molt més que una beguda, forma part del nostre component social i cultural, igual que el paisatge amb les vinyes que li donen aquesta identitat tant característica al nostre territori.

Els lligams del nostre poble i del Priorat amb la vinya i el vi vénen de molt lluny... Van ser els monjos cartoixans procedents de la Provença, establerts el 1194 al peu de la serra del Montsant, els primers en reconèixer i saber aprofitar les qualitats del territori pel conreu de la vinya i l'elaboració del vi.

Actualment, el Priorat es troba en un dels seus millors moments en tots els aspectes, el Priorat "està de moda". Però aquest camí no ha sigut gens fàcil: durant aquests segles hi ha hagut etapes millors i pitjors, dècades en què es podia viure de la terra i moltes dècades en què la terra no donava per poder viure dignament. Això ha passat en pobles que sempre han viscut de l'agricultura, ja que no hi ha indústria i que fins ara han estat totalment oblidats pels poders.

La Vanguardia: Què voldria que fossin els vostres nèts?

Joan: «*Lo que ells vulguin ser, però m'agradaria que no fossin pagesos, ens tenen abandonats*».

Aquestes foren les paraules dites pel meu padrí, un 18 de juny del 1997, en una entrevista al Diari *La Vanguardia*,

Adolf Domènech, març del 1969

ara fa exactament 20 anys. Reflecteixen absolutament la pèrdua de confiança de la gent gran de l'època envers el futur que es podia esperar de les futures generacions en aquests pobles petits del Priorat.

La segona part de la dècada dels 80 i la primera part dels 90 entrava una de

les etapes més dures en aquesta zona, la crisi de l'avellana, que deixava per terra la fruita seca, conjuntament amb el preu del raïm totalment devaluat des de feia dècades. Tot això feia que la majoria de gent jove, i no tant jove, hagués de marxar forçosament a treballar cap a les ciutats. Els pobles del

Font: www.elspampols.com

Priorat es despoblaven any rere any a gran intensitat: la situació va arribar en un punt que semblava irreversible.

Però a finals del anys 90 esclata "El boom del Priorat". Un grup de persones coneixedores del món del vi, fan un pas endavant i posen el Priorat en el *Top* dels vins mundials. Foren persones convençudes del potencial que podien arribar a tenir els vins del Priorat a causa de la seva gran tipicitat. Una tipicitat obtinguda gràcies al raïm extret de vinyes centenàries de costers, amb sòl de llicorella (pissarra), amb un clima idoni i ceps de garnatxa i carinyena (varietat reina a Porrera), de poca producció, treballats i acostumats a patir, com la gent d'aquesta zona.

Gent que, malgrat passar per totes les adversitats possibles, no van deixar perdre les seves terres i van seguir conreant la vinya malgrat passar per dècades i dècades en què els beneficis obtinguts no compensaven ni per cobrir els costos. Ningú, ni els més optimistes, podien arribar a imaginar amb què s'ha transformat el Priorat avui en dia.

Gràcies a tots els pagesos i pageses que ho han fet possible: ells han fet que el Priorat avui en dia visqui en la seva màxima esplendor i la seva gent puguem viure dignament de la terra sense haver de marxar a altres zones per poder somiar amb un futur digne i pròsper. Ells són els imprescindibles, els són els herois dels nostres temps.

Porrera i el seu entorn.
Font: www.elspampols.com

Anàlisis Clíniques

Antònia Sastre Barceló
Farmacèutica

Consulta: Dilluns i dimecres
de 8:30 a 10 hores

Carrer l'Almoina, 49
Tel. 971 64 70 84

Assegurances: Adeslas, Asisa-Muface, Agrupació Mútua,
Axa-Mare Nostrum, Imeco-Caja Salut, Groupama, L'Aliança, Novomedic...

EL TEATRE COM A RECURS PEDAGÒGIC PER A TREBALLAR LES EMOCIONS

«Tot aprenentatge té una base emocional» Plató

CC Verge de Monti-sion

Germans Leiva

Antonio Marqués, 2
07003
PALMA DE MALLORCA
Tel. 971 76 34 92
Fax: 971 75 19 63

www.viajespegaso.com

Sovint, quan parlem d'aprenentatge ho relacionam amb assolir una sèrie de continguts orals o escrits i deixam de banda altres aspectes. Amb aquests «altres aspectes» volem parlar del tractament de les emocions, que tradicionalment no havíem vinculat o havíem minimitzat la seva importància en el procés de desenvolupament cognitiu.

Actualment, es parla molt de la intel·ligència emocional i dins l'àmbit educatiu es qüestiona, de cada vegada més, quina influència té la gestió de les emocions dins el procés d'aprenentatge dels infants.

Els alumnes de 4 anys, amb el seu projecte del segon trimestre, i els de 3r de primària, en el marc de la Mostra Escolar de Teatre de Porres, han treballat el teatre, una eina pedagògica de primer ordre que representa una molt bona manera per connectar els nins amb el món de les emocions. Fer representa-

cions dins l'aula ens ajuda a: millorar la comunicació i ampliar els coneixements lingüístics, al desenvolupament d'habilitats socials —com parlar en públic, dialogar, superar la timidesa, etc.—, afavoreix la motivació, els ajuda a utilitzar i a comprendre el llenguatge no verbal i a millorar l'escolta, a desenvolupar la creativitat, a afavorir l'autoconsciència per reconèixer les emocions, a adquirir habilitats d'autoregulació per a saber gestionar les nostres emocions correctament, a descobrir l'empatia, entre d'altres. En definitiva, pretenem incloure les emocions com a complement d'una educació integral, mitjançant una manera divertida, diferent i creativa d'aprendre. Finalment, no podem deixar de banda la pretensió de capacitar als nostres alumnes, coneixements i competències emocionals que els permeti augmentar el seu benestar i el seu nivell de convivència.

CONCURS LITERARI

IES Porreres

PREMI DE NARRATIVA DE QUART ESO
AINA FONT ROIG

EL GRAN MÓN

Aquí som, una persona de 75 anys contant-te la meua vida. Et demanaràs: per què una persona aparentment insignificant escriu les seves memòries? És a dir, tots pensam que som especials, però pensa en el que has fet a la teua vida: has estudiat, has fet feina, has tengut una història d'amor, alguna altra de desamor i et sents especial per haver dedicat la vida al que creus que és correcte, i així ha estat, però no ets especial. I a què li deim una vida especial? Cadascú deu tenir una resposta diferent a aquesta pregunta, la meua és: una vida sense límits. Els límits signifiquen seguretat, i aquesta és important si vols viure, però quin sentit té viure dins unes barreres? Això em vaig demanar als 14 anys i això em va dur a la que ha estat la meua vida especial.

De petita era una nina qualsevol, m'agradava jugar a cuinetes, cantar, inventar-me mons... Solia estar molt ocupada dedicant-me a aquesta darrera activitat. Jo vaig destinar la meua infància a salvar el món de les catàstrofes mundials, o almenys això m'imaginava, en realitat em passava el dia jugant al corral i pintant dibuixos, o almenys intentant-ho. Als 14 anys, quan vaig donar resposta a aquella pregunta, vaig començar a escapar-me els vespres per veure el que passava al meu poble, i em vaig adonar que estava envoltada de mals, així que vaig decidir deixar d'imaginar-me que salvava el món i vaig començar a salvar-lo de veritat. Sortir de nit feia que no dormís les hores suficients, així que de dia estava bastant cansada i em passava els hores baixes dormint. Els meus pares no entenien

com podia dormir tant, però en realitat intentava no morir d'insomni.

Un dia, separant dos gats que s'estaven a punt de barallar, se'm va acostar un home molt misteriós vestit d'etiqueta. No em va dir res, només em va donar un paper que posava: "9 del matí, fuig en sentir el soroll". Aquest món està ple de bojos i no vaig fer cas de la nota. A més, havia d'anar a l'institut, no podia anar a veure el que volia mostrar-me aquell home. Però al dia següent, a les nou en punt, un soroll ensordidor va fer que haguéssim d'evacuar l'institut. Ningú sabia d'on venia, però em va entrar la curiositat i vaig decidir escapar-me, i així vaig descobrir el "Gran Món".

Per motius de confidencialitat, no t'explicaré què és el "Gran Món". Però això em va fer sortir dels límits de la normalitat de la vida. I em va capficar dins el que va ser la millor feina que pot existir. I pensaràs que la millor feina que hi ha és la que sigui la teua vocació, però això ho penses perquè no saps què és el "Gran Món".

En aquest moment pensaràs, quina merda d'història que no et conta res, no? Aquesta era la intenció quan vaig pensar en escriure les meves memòries. Has perdut el temps llegint aquesta història, ja t'avis, millor que deixis de llegir i et posis a fer alguna altra cosa, el següent tampoc és interessant.

Ara que ja estic jubilada, pens en tot el que he viscut i el que no viuré. He sortit dels límits, la qual cosa era el meu objectiu, i n'he sortit il·lesa. Si estàs llegint això és perquè has decidit no fer cas al meu consell de deixar de llegir. Enhorabona! Acabes de sortir d'un petit límit, aquesta era la meua intenció real en escriure les meves memòries.

Aprèn a sortir dels límits, no et dic que facis com jo i lluitis contra el mal, sinó que facis una cosa molt més senzilla, que no facis mal. Estam destruint el món, ja sigui fent mal a persones, a animals, o simplement tirant un paper enterra. I no només destruïm el món, sinó que també ens destruïm a nosaltres mateixos, seguint el cànon de la societat, vivint la vida amb els objectius d'estudiar, fer feina, casar-te, tenir fills, ser padrí i morir. Fent això ens estam llançant de cap a la destrucció física, personal i global.

Què creus què és el "Gran Món"? Una imaginació? Un límit? Un ideal? Una agència d'espies? És molt senzill, el "Gran Món" per a tu ha de ser el símbol que destrueix els límits.

PREMI DE POESIA segon cicle-
MARIA NEUS ADROVER, 4t ESO

L'ESPURNA

El nostre futur es ven,
ja no en tenim, l'hem perdut.
Els ignorants no en volen,
la cultura ja ha caigut.

Jovent: alçau-vos, lluitau!
Sortiu tots d'aquest cau,
junts proclamarem la pau!

Aconseguirem ser lliures,
plegats vencerem la por,
trencarem les cadenes,
tendrem una vida d'or.

La desobediència ens dóna
tot el que el poder ens pren
avançarem com una ona
i a la vida guanyarem.

GORI MORA

Caterina Gornals Miralles

En **Gori Mora Pujades** de *can Murtó*, va néixer a Porreres l'any 1992. Va cursar els seus estudis obligatoris al col·legi Verge de Monti-sion i a l'IES Porreres, i va continuar l'etapa postobligatòria a l'IES Mossèn Alcover (Manacor), on va cursar el Batxillerat Artístic. Una vegada acabada aquesta etapa, va partir cap a Barcelona per poder estudiar el Grau en Belles Arts a la Universitat de Barcelona. Allà hi va viure 5 anys, els 4 anys dels estudis i un any més, durant el qual va fer feina no relacionada amb la carrera universitària i va anar preparant algunes exposicions.

El juny del 2016 va tancar aquesta

etapa a Barcelona i va venir cap a Mallorca amb l'objectiu de partir a Glasgow (Escòcia) a fer un curs d'anglès, el qual li permetria poder fer la inscripció a un màster en aquesta mateixa ciutat. Passats els tres mesos intensius d'anglès, va tornar cap a Porreres on du mig any fent classes privades de pintura a l'estudi que té a casa, i ho compagina amb activitats de projecte personal i feina al restaurant Es Centro.

A en Gori li agrada molt viatjar i sempre que pot, juntament amb un amic, intenten fer una escapada cercant inspiració i noves mirades. Realitzen visites a museus i exposicions, però el

simple fet de seure en una terrassa o plaça i observar aquell lloc i la seva gent moltes vegades és suficient per tornar carregats de noves sensacions.

Dedicar-se exclusivament a la pintura i poder viure d'aquesta activitat és un camí llarg i difícil, durant el qual s'ha de fer molta feina. És un recorregut on primer l'artista s'ha de descobrir a ell mateix i anar trobant el seu lloc dins aquest món.

Com va sorgir l'interès per la pintura?

Realment, el meu interès per la pintura va començar ben prest, gràcies al meu pare. Amb ell vaig començar a

pintar i, si no record malament, als 8 anys ja pintava a l'oli. Des d'aquell moment no he aturat i les ganes de més no han deixat de créixer.

Feies algunes activitats relacionades amb la pintura abans de començar els estudis?

Sí, però el que feia era pel meu compte, a casa. Durant l'època de l'institut vaig anar experimentant amb diferents material i ja a partir de la carrera va ser quan vaig rebre una beca al Real Centre Artístic Institut de Barcelona i un curs de dibuix a la Barcelona Academy of Art.

Quin tipus de pintura fas? Quina tècnica i materials utilitzes?

Normalment m'inclin per la pintura a l'oli, però també experiment amb altres tècniques i sobretot suports. Els suports que he provat són tela, planxes de metacrilat, fusta i paper. Una altra tècnica que m'agrada molt és el llapis.

A part de la pintura, en el meu procés creatiu és molt important la fotografia, la imatge que creï entre la càmera i el model.

Ens podries explicar quin procés segueixes a l'hora de fer un quadre?

En primer lloc necessit que hi hagi un vincle entre jo i el model. Per ara sempre he representat gent propera i que ha entrat dins el meu camí. Tot i així, no cerc que el resultat del quadre mostri 100% la persona que és, sinó treure l'essència o allò important per a mi en aquell moment.

Com he comentat abans, l'inici del projecte és una fotografia. Per tant realitz la imatge de la qual partiré. Després comença una recerca important

de la paleta de colors i les diferents tonalitats. Aquesta part és molt important per transmetre el que realment vols. Alguna vegada he hagut de tancar un quadre i tornar a començar, ja que els colors no mostraven el que realment jo volia aconseguir.

Abans de començar, tenc una idea global del projecte però pel que fa als suports damunt els quals pintaré, depèn del format del quadre. Dins un mateix projecte hi pot haver diferents suports.

A part d'això, el mòbil és un gran suport i recurs. Dins el mòbil tenc una carpeta plena d'arxius de diferents situacions amb les que m'he trobat i en puc treure alguna idea, però no són fotografies intencionades.

L'estiu del 2015 vares fer una exposició a Porreres. Era la primera exposició que feies? En tens alguna de prevista?

Aquesta exposició era la primera que feia a Porreres i la primera individual que feia a Mallorca, però abans ja n'havia fetes de col·lectives. A principi del 2014, quan ja vaig tenir un projecte suficientment madur, vaig fer la primera exposició individual a Barcelona. Aquesta va ser la primera i la que va donar inici a aquesta roda dins el món artístic. Durant el 2014 i el 2017 he pogut anar fent diverses exposicions col·lectives.

Enguany per Sant Roc tindrè l'oportunitat de fer l'exposició al museu i poder mostrar el projecte que he anat creant aquests darrers mesos.

Hi ha alguna exposició que sigui més important o més especial?

La veritat és que l'exposició que vaig fer a Porreres per les festes de Sant

Roc del 2015 me feia moltes ganes i era molt especial per a mi. Porreres és el meu poble i això me permetia connectar un poc més amb el poble i mostrar el que jo faig, a part de donar a conèixer l'art jove que hi ha al poble. Just havia acabat els estudis de grau i mostrava el meu projecte final.

A més, s'ha de dir que era un petit repte pel fet d'exposar a un lloc on et coneixen, ja que estava disposat a rebre elogis, però també m'exposava a tot tipus de crítiques.

Quin creus que és el màxim exponent de la pintura?

Jo crec que un gran mestre és Francis Bacon. L'any passat vaig tenir l'oportunitat de visitar l'exposició que es va fer al Guggenheim de Bilbao titulada *De Picasso a Velázquez*, la qual era una retrospectiva de l'obra de Francis Bacon. Una exposició molt esperada, a la qual hi havia obra dels tres autors. Va ser molt interessant i me va agradar molt poder-hi anar.

T'inspires en algun pintor?

Sí, la veritat és que sí. Pel que fa a la tècnica que utilitzen m'inspiro amb Alex Kanevsky i Alexander Tinei. Per altra part, amb Felix González-Torres, no tant per la seva obra sinó per la seva conceptualització de l'obra. Hi ha una frase seva que m'agrada molt i també és un reflex de la meua obra "No puc separar la meua feina de la meua vida personal", la qual dóna peu al fet que la seva obra és autobiogràfica, tal com ho és la meua. És com un diari del que vius durant el dia a dia.

Finalment, si algú vol contactar amb ell o veure algunes de les seves obres, podeu trobar més informació a la seva pàgina web www.gorimora.com o al seu *instagram* gori.mora.

Garci Mora.